

L'ARANYA

drama en tres actes

Àngel Guimerà

Versió lliure de Jordi Prat i Coll

TEATRE NACIONAL
DE CATALUNYA

© del text: Jordi Prat I Coll

Basat en *L'aranya* d'Àngel Guimerà

La reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol procediment resta rigorosament prohibida sense l'autorització expressa del Teatre Nacional de Catalunya i estarà sotmesa a les sancions establertes per la llei.

PRIMERA ESTRENA

La primera estrena de L'aranya va ser al Teatre Català, Romea, el 16 d'octubre de 1908, amb el següent repartiment i fitxa artística:

Gasparona	Adela Clemente
Senyora	Isabel Antònia Baró
Francisqueta	Antònia Ballvé
Felipa	Carme Parreño
Pepa	Montserrat Faura
Tano	Jaume Borràs
Peretó	Joaquim Viñas
Noi Sucre	Avel·lí Galceran
Anton Cadernera	Isclé Soler
Blai	Vicenç Daroqui
Director artístic	Jaume Borràs

FITXA ARTÍSTICA

Una versió lliure de *L'aranya* es va estrenar el 30 de gener del 2025 a la Sala Gran del Teatre Nacional de Catalunya amb la fitxa artística següent:

Gasparona / Rosa	Mima Riera
Senyora Isabel / Isabel	Paula Malia
Francisqueta / Maria	Estel Ibars
Felipa / Pilar	Berta Giraut
Pepa / Emília	Meritxell Yanes
Tano / Miquel	Albert Ausellé
Peretó / Pere Grimau	Jordi Rico
Noi Sucre / Josep	Jan D. Casablanças
Anton Cadenera / Antònio	Jordi Vidal
Blai / Ramon	Ferran Soler
Dramatúrgia i direcció	Jordi Prat i Coll
Direcció Musical i Arranjaments	Dani Espasa
Escenografia i il·luminació	Marc Salicrú
Vestuari	Montse Amenós
So	Jordi Bonet
Caracterització	Àngels Salinas
Ajudanta de direcció	Anna Llopart
Ajudant d'escenografia	Josep Iglesias Reixach
Ajudanta de vestuari	Maria Albadalejo
Alumnes en pràctiques de direcció (Institut del Teatre)	Germán Lamuedrade
Alumna en pràctiques d'escenografia	Laia Nogueras
Producció	Montse Escolano
Teatre Nacional de Catalunya	

Teatre Nacional de Catalunya

Temporada 2024-2025

Direcció artística de Carme Portaceli

PRÒLEG

*Vidal canta "La mare de Déu". És una barreja de cançó de bressol i cançó de vetlla mortuòria.
D'opressió catòlico-franquista. Estèticament bonic, atàvic i d'ofec.*

La mare de Déu
quan era xiqueta,
anava a costura
a aprendre de lletra.

En un cistellet
duu quatre pometes,
un bocí de pa,
també avellanetes.

Filava finet
i teixia beta
estant retirada
dintre sa cambreta.

L'àngel hi va entrar
per la finestreta:
-Déu vos guard, Maria,
de Gràcia sou plena.

La nit de Nadal
sereu mare i verge,
en tindreu un noi
bonic com l'estrella.

Per nom es dirà,
per nom s'anomena,
es dirà Jesús,
Rei de cel i terra.

So rude i estrident de persiana de negoci enlairant-se. Entra la vida. Entra el teatre.

ACTE PRIMER

Botiga. (Un taulell.)

Escena I

Rosa, asseguda al mig de la botiga, va pelant patates, que tira en una ribella.¹ Rosa farà una rialla alta i expressiva.

Rosa: Ai, Senyor! *(Pausa i rialleta.)*. *(Pausa llarga. Riu fort.)* Quina alegria quan ho sàpiga!

Pilar: Bon dia, Rosa.

Rosa: Bon dia.

Pilar: Amb qui riem?

Rosa: No ho sé. Tota sola.

Pilar: Una lliura de mongeta cuita.

Rosa: A aquestes hores, Pilar? Poc que en tinc pas.

Pilar: I mongets?

Rosa: Se'ns han acabat, també.

Pilar: No? Ara sí que... Cony! Doncs, què li fotré, a n'en Cadernera per dinar?

Rosa: On el tens?

Pilar: Ramblajant. Posa'm mitja terça de cansalada viada.

Rosa: L'anem a buscar a Sant Mori.

Pilar: Li fregiré amb patates, i llestos...!

Rosa: A buscar més ocells?

Pilar: Ditxosos ocells. No me'n parlis. Dona'm tres unces de formatge.

Rosa: Així s'entreté. En el meu Miquel no li agrada massa el formatge.

Pilar: No me treguis pas la crosta, que serà pels gatets. Com que no tenim família.

Rosa: Ara és a buscar llet de la Central. Que se'ns ha acabat. Així m'ajuda.

Pilar: Vosaltres tampoc no en teniu, de família.

Rosa: No, però en tindrem. Vaja! N'hi ha quatre unces.

Pilar: No hi fa res. I quan us hi posareu? M'estic fent una vànova. I ell, com que no té feina tot el sant dia volta pels carrers com un grillat... No pot veure als gats. No el tinc mai per casa.

Tres ous.

¹ Gibrella o llibrella.

Rosa: Agafa'n mitja dotzena, dona.

Pilar: A aquest preu? I sense els gats jo me moriria. Perquè me trobut tan sola, i els hi dono xixito i vénen corrents i ...!

Rosa, *pels ous*: Pilar, mitja dotzena?

Pilar: Tres. Tot el dia darrere els ocellots... Va, sis. Que me té les parets plenes de gàbies. Mira tres, que no cal gastar tant. I jo no els puc sofrir els ocellots, me faran tornar boja. Saps que un dia me va matar al pare de la *Mariquita*? En Xixu. Un gatàs amb més coneixements que una persona, tot bondat, total perquè li havia enxampat un canari que semblava un mussol de lleig que era aquell canari... I la mitja dotzena?

Rosa: No m'has dit tres?

Pilar: Sis, he dit, sis. Sinó que ahir després d'una bona enganxada... (*Tocant-se un braç*) me va prometre que no me portaria cap més ocellot a casa.

Rosa: Ja vam sentir la fressa i els crits.

Pilar: Què deuen dir els veïns!?

Rosa: Ja hi estem fets. Mentre no passi d'aquí.

Pilar: No. No. Ens desfoguem. (*Anant-se a ficar la mà a la butxaca per pagar.*) No puc girar bé aquesta munyeca.

Rosa: Amb unes bones fregues d'esperit camforat² te marxaria. Això me feia la meva padrina l'any de la maria castanya. No sé ni si encara en deuen vendre a la farmàcia.

Escena II

Entra Antònio Cadenera. Procura amagar la gàbia que duu quan veu la seva dona.

Pilar: No, no cal. Mite'l. Antònio. Paga, home, corre, paga!

Cadenera: No porto ni cinc.

Rosa: Ja ho trobarem.

Pilar: Què amagues aquí?

Cadenera: No res.

Pilar: Un altre ocellot! (*Veient la gàbia!*) Què me vas prometre, ahir?

Cadenera: No, no, és pas per a mi... és un compromís... per en...

Rosa: Ho apunto a la llibreta, doncs?

Pilar: Ho veus, Rosa? Me vol matar a disgustos.

Cadenera: Però si te dic... que me l'han demanat. Que jo no...

² Alcohol amb càmfora, una substància molt usada en medicina.

Rosa: Per una gàbia?

Pilar: Me vol morta.

Cadernera: Pilar!

Pilar: Pilar! Pilar! Sí, que lo que tu vols és quedar-te ben sol. I buscar-te una fulana.

Rosa, *burlant-se'n*: Però què diu? Eh, ben boja!

Cadernera: Tranquil·litza't, dona.

Pilar: No te vull veure més. Ens separarem.

Cadernera: Tan de bo. Ja la tornaré, la gàbia.

Pilar, *cribant sempre*: No, que no tens paraula.

Cadernera: Doncs que t'aguanti els estirabots un altre.

Pilar: Estirabots? Jo?

Cadernera: Sí! Tu!

Comencen a pegar-se a la seva manera.

Rosa: I ara! Prou! Aquí dins res de crits. Al marit se'l respecta. I a la dona també. D'això va el matrimoni.

Pilar: Doncs, per què me porta aquest ocell?

Cadernera: És que ets un corcó!

Pilar: Corcó? I tant que em vas venir al darrere! No parava de festejar-me, Rosa! Sempre al darrere, enganxat a les faldilles que el tenia.

Cadernera: Que me mates els ocells.

Pilar: I tu en Xixu.

Cadernera: Va morir perquè era gordo.

Tornen a pegar-se a la seva manera.

Rosa: Prou he dit.

Cadernera: Que ho negui que ens portàvem estimació!

Pilar: Pels nostres fills.

Cadernera: I quina culpa en tinc jo si se'ns han mort? Eh? Que no els volia com tu mateixa?

Que no els vaig plorar tant com tu quan se'ns van morir? Perquè aquí on ens veus, nosaltres érem molt feliços amb dos fills i una filleta menuda que teníem... Tu no ho saps això...

Rosa: Tres fills!

Cadernera: ...que va ser molt abans que vosaltres arribéssiu. I mai no ens havíem barallat, i jo treballava del meu ofici feliç per tenir fills, per veure-me'ls grans, créixre... I en dos anys tots morts! I al morir-se la petita, que vaig perdre el seny i l'ofici... i amb l'ajuda d'en catasques que ens donen... i ara sols a casa, passen els anys i mira... posem carinyo a les bèsties...

Rosa: Tres fills morts!

Pilar: Ell en conta tres de fills. Però el cert és que els bessons van néixre morts tots dos. Vaig parir mort, Rosa. Ja m'ho imaginava perquè no es movien dins del ventre. Però encara conservava un bri d'esperança que al sortir... ploessin, però no. Els vaig tenir un a cada braç. Morts. Els hi vaig dir als metges que els volia tenir en braços, pell amb pell, acomiadar-me'n... me van dir que no... després que sí. Sort de la comadrona. I, per sorpresa a l'any, va venir la petita. Que ens queia la bava, a tots dos. Que era un riu de vida. I abans de fer tres primaveres va agafar una infecció estranya i al cel. (*Commoguda*) Quan vulguis puja a dinar. (*A Rosa.*)

Adéu. (*Anant-se'n de pressa.*)

Cadernera, *a Pilar, que surt eixugant-se els ulls*: Vaig a tornar la gàbia, potser me tornaran els quartos. (*Anant-la a prendre d'on l'havia deixada. Dubta en tornar la gàbia o quedar-se-la.*) La vols?

Rosa: No pas!

Cadernera: És un pesserell. Refila millor que un canari. El puc guardar al magatzem?

Rosa: Com vulguis.

Cadernera: Saps el que ens torna bojós de veritat? Sentir el xivarri de la quitxalla jugant al pati del col·legit verd, xirois. Però poc que podem pas canviar de pis, eh? On aniríem? Si no tenim res.

Hi va. Rosa sola.

Rosa: (*Plorosa.*) Quines ganes d'abraçar en Miquel.

Escena III

Rosa, Antònio Cadernera, Josep i Maria quan se digui.

Josep: Bon dia!

Rosa: Bon dia! (*Mentrestant en Cadernera surt del magatzem.*)

Cadernera: Ja el passaré a recollir més tard. I apunta-ho a la llibreta.

Rosa: Ja està apuntat.

Josep: Antònio Cadernera? D'on surts?

Cadernera: Hola! (*Girant el cap.*)

Josep: Que no me coneixes? Saps qui soc?

Cadernera: I no t'haig de conèixer! Sinó que quan jo era a la formigonera tu eres un marrec.

Josep Doncs, el marrec ja és un home!

Cadernera: Cony de Noi Sucre!

Josep: I casat.

Cadernera: Oh! Molta sort. (*Se'n va.*) Que tinguis molta sort.

Rosa: Què voldràs? Què te poso?

Josep: Ja t'ho dirà ella, que s'ha aturat a comprar llanes. Teníem por que tanquéssiu la botiga.

Rosa: No tenco pas al migdia.

Maria, *entrant*: Ja soc aquí.

Rosa: Mira-te-la! Tu ets la Maria de can Teta!

Maria: I sí! I tu la Rosa del Mas de les garses?

Rosa: La mateixa!

Surt de darrere el taulell i l'abraça fort.

Rosa: M'he casat amb aquest.

Josep: I jo amb ella.

Rosa: Felicitats!

Josep: Moltes gràcies. Ja fa quatre mesos.

Maria: Per ara ens estem a Vilopriu, a ca la iaia Munda. Li fem companyia, al mas poc que hi cabíem pas tots.

Josep: Hem agafat el tren a Camallera i hem baixat a Girona, a comprar quatre coses. I amb gana per dinar. I volia una mica d'aigua.

Rosa: Tu?

Josep: No, ella.

Maria: I botifarra.

Rosa: Aquí la tens. De franc. (*L'hi dona amb un got d'una ampolla que ja té oberta per a ella.*)

Maria: Gràcies.

Rosa: Ai, en Miquel que li agradarà veure't! Ara és a buscar llet...(*Riuen elles dues.*) I ja li fas bondat? (*A Josep.*) Tu! (*Pegant-li un cop perquè ell està distret.*)

Josep, *sobtat*: Què mana? (*Elles riuen.*) Què passa?

Rosa, *a Maria*: Com se diu?

Josep, *girant-se ràpid*: Noi Sucre.

Maria: No, Josep. (*Sense deixar-lo acabar de dir.*) Això era abans. Que no és nom de casat.

Josep: Tant se val! Doncs, me dic Josep.

Rosa: Josep i Maria.

Maria: Ai, sí! "Pobres varen ser/ Maria filava...". Tothom ens fa la cançoneta.

Josep: No ho som pas de pobres. Que tenim alegria.

Maria: I què hi fas aquí? Que és vostra aquesta botiga?

Rosa: Tant de bo! És d'un que se diu Pere Grimau, el seu pare era molt amic del pare d'en Miquel. Com que al poble nosaltres res de res... ni a Orriols ni a Camallera... ens va sortir la possibilitat aquesta... En Miquel, com que té carnet de tractor o de camió o no sé què que es va treure fent la mili a l'Àfrica, a l'Al-Aiun, fa de cotxer de bus, treballa a hores per la TEISA, i aquí m'ajuda quan pot... ara és a buscar llet... A veure si el fan *fixo*.

Maria: Molt bé.

Rosa: Portem sis anys així. Doncs, resulta que es va posar malalta la dona d'en Grimau i la vaig venir ajudar. A aprendre l'ofici. I al morir la Teresa, pobreta... doncs tot va venir rodat. Ens vam casar amb en Miquel i cap a Girona.

Josep *a Maria*: Blanca o negra, la botifarra?

Maria: Nosaltres també busquem per Girona. A veure si tenim sort.

Rosa: En Grimau té negocis, potser... li cuida les criatures la seva germana, també vídua. Però no viuen pas plegats. Els dos fills viuen a Llampaias i ell ni cas, va a la seva. I cada quan toca ve a passar comptes.

Josep, *a Maria*: Blanca o negra? O la vols d'ou? En teniu?

Maria: Està bé.

Josep, *per a ell*: Si ara resultarà que el capritxós soc jo. Tantes presses.

Maria: I on teniu la mainada? Al col·legit?

Rosa: No n'hem tingut pas.

Maria, *amb pena*: Cap, cap?

Rosa: Per ara. Sinó que... Només fa sis anys que som casats.

Maria: Ui! (*Volent dir que masses.*)

Josep *acostant-se a Maria*: Doncs aquesta... (*Pausa*) ja n'està. Hem fet Pasqua abans de rams.

Rosa: Sí? (*Amb alegria i un punt d'enveja.*)

Maria: Sí, sí.

Josep i Maria es besen apassionadament.

Rosa: Felicitats.

Maria: Gràcies. (*Molt alegres.*)

Josep, *rient fort*: Com que sí.

Rosa: Què voleu? Botifarra negra o blanca? De perol?

Maria: Blanca. Blanca.

Josep: És un *capritxo*.

Maria: Me'n pots fer uns dauets a part?

Josep: Per a mi també.

Maria: Tu també?

Josep: Que no ens surti amb cap enveja! Com la Munda que en té una aquí a la templa que me fa una angúnia.

Maria: Sembla el mapa d'Espanya.

Rosa, *tot tallant i pesant*: Quina alegria que porteu!

Josep: I ens l'estimarem molt...! Més que Jesús a la Mare de Déu!

Maria: Exagerat. És ben beneit!

Rosa: Sí. (*Molt sèria, pesant.*)

Mentre es fan més petons.

Josep: I que tindrà una gana!

Maria, *rient*: Com jo? (*La Rosa es mira tan aviat a l'un com a l'altre amb enveja.*)

Josep: Sí, sí, com tu.

De cop.

Maria: Ara ametlles torrades.

Josep: Ametlles torrades?

Maria: Ametlles torrades.

Josep, *a Rosa*: En tens?

Rosa: En tinc, en tinc!

Maria: Tres unces.

Rosa: I la botifarra?

Josep: Té. (*Prenent-ne una del pot.*)

Rosa: Mira que si trenques el pot!

Maria: Espera't, home! (*Ell li ha posat a la boca.*)

Josep: Si sé que t'hi deleixes!

Rosa: Alguna cosa més?

Josep No te n'estiguis!

Maria: Prou, Josep!

Josep: Té, té! (*N'hi va ficant a la boca.*)

Rosa, *després de riure*: Oh que és embafador! (*Se queda sèria i afegeix atmetlles a la balança.*)

Maria, *amb la boca plena*: M'ofego! Aigua. (*En beu.*)

Josep: Ara tu a mi. Una!

Maria: Una. (*Posant-li a la boca.*)

Rosa: Pts!

Maria: Ui! (*Perquè li ha mossegat el dit.*) M'has mossegat.

Josep *presentant-li la cara*: Castiga'm. (*És un joc que tenen.*) Té, pega'm, pega'm.

Maria: Doncs té i té. (*Li pega una bufetada a cada galta.*)

Rosa: Però què...! Ànsia Manel·la!

Es besen més apassionadament que mai.

Rosa, *enrabiada*: Ja ho teniu tot? Hauria d'anar posant l'olla a bullir.

Josep. Sí, sí. Ja pago. Que volem anar a dinar a la plaça dels cines. A ca La Marieta. Que no ens treguin el puesto.

Escena IV

Rosa, Maria, Josep i Miquel, que entra amb una carretilla d'ampolles de llet.

Rosa: Miquel! (*Mig plorosa.*)

Miquel: Què hi ha? Què tens? (*La Rosariu carinyosa com buscant que ell li faci festes. Ella n'hi fa. Ell s'aparta pels altres.*)

Maria: Miquel, que no me coneixes?

Miquel: A tu...? (*Petita pausa.*) A viam... A viam...

Rosa: La petita de can Teta.

Miquel: Sí?

Maria: Però per què li dius...?

Miquel: No t'hauria pas conegut. T'has tornat tan...!

Josep: És la meva dona.

Miquel: I el teu pare i la teu mare?

Maria: Tots bons. A pagès. Ja saps, la vida d'allà.

Josep *allargant-li la mà*: Vinga, anem!

Miquel: Dona'ls-hi records.

Maria: Ho faré

Josep: Do'm el cistell.

Maria: Ja el porto, jo.

Josep Ni t'ho pensis. Amb el teu estat.

Miquel que ho ha entès es posa trist. Entra la carretilla amb la caixa de llet a la cambra. Rosa se l'ha mirat. Mentre Josep i Maria marxen. Enriolats poden dir:

Josep: Vuit anys ha dit?

Maria: Sis.

Josep: Això és ell que no...

Miquel tornant.

Escena V

Rosa i Miquel

Miquel: Faltarà gel a la cambra.

Rosa: Ja n'he demanat que en portin.

Miquel: Què han volgut dir aquests?

Rosa: No res! (*Repensant-se i enrabiant-se.*) Que se fiquen on no s'han de ficar.

Miquel: En Grimau que m'ha convidat a fer un toc.

Rosa: Per això has tardat tant...

Miquel: I s'hi ha afegit la Isabel i en Grimau que no acaba mai de parlar. No calla ni sota aigua.

Rosa: Si no arribes a arribar al punt te'ls trobes cardant dalt del taulell a aquest parell. Perquè anaven d'un encès.

Miquel: Exagerada! Ditxosos ells!

Rosa: Ditxosos ells! Ditxosos nosaltres, que encara n'estem més d'enamorats. Més que ells i més que tothom! (*Li fa petons a la seva manera.*)

Miquel: Veig que estàs de platxèria, avui.

Continua els petons però veient que ell no la correspon.

Rosa: Què tens?

Miquel: No res no tinc. Me passa que som massa sols. Que tothom té companyia i nosaltres ningú. Ara mateix quan venia, he vist la mainada jugant al col·legit verd i que hauria saltat la balla del pati i n'hauria robada una. Que me la menjaria a petons.

Rosa: No diguis disbarats.

Miquel: Ja he entès què volien dir aquell parell!

Rosa: Ni cas! (*Mirant-lo cara a cara.*) Si ets un roure!

Miquel: Deixa'm estar. (*Sense mirar-la.*)

Rosa, *insistent-hi en que la miri*: No...!

Miquel: Massa que t'he mirat! (*Amb tristesa.*)

Rosa: Massa? Torna-ho a dir!

Miquel: A què ve...

Rosa: Veiam...! Massa, dius? Té i té. (*Pegant-li com ha vist fer però a la seva manera.*)

Miquel: Què cardes!

Rosa, *rient*: Perquè hi tornis...!

Miquel, *apartant-la*: Que m'has fet mal!

Rosa: És que ja te n'he volgut fer.

Miquel: A què ve ara això?

Rosa, *canviant*: Perquè t'estimo.

Miquel: Ara pla! Estàs que no te conec.

Rosa: Endevina-ho què m'agafa.

Miquel: Què hi ha?

Rosa: Rumia, ja que ets tan savi.

Miquel: No estic per romanços.

Rosa: Que ara sí que va de veritat.

Miquel: De veritat? (*Sense entendre-ho.*)

Rosa: Sí, ruc, sí. (*Pausa.*) Lo que més voldries al món!

Miquel, *tremolant-li la mà*: No juguem, vaja, no juguem...

Rosa: Sí, sí, això. (*Riuen fort tots dos.*) I sense robar-lo!

Miquel, *després d'una pausa*: Ja ens hem equivocat tantes vegades, Rosa...!

Rosa: No pas ara, no pas ara! Que no m'ha vingut...

Miquel: No?

Rosa: Això me penso...

Miquel, *desanimant-se*: Me penso, dius?

Rosa: Que és veritat.

Miquel: Corre cap a la Bofill i que t'ho diguin.

Rosa: Ara?

Miquel: Que per això ens vam fer del Montepio, no? Cap a la clínica te dic.

Rosa: Doncs sí que me n'hi vaig. Acabo això. (*Per les patates que havia començat a pelar.*)

Miquel: Les menjarem amb pela. Deixa-ho, dona, deixa-ho.

Escena VI

Rosa, Miquel i Grimau.

Grimau: Ara vindrà en Ramon a portar el gel.

Rosa: Ja l'ajudareu.

Grimau, *a Miquel*: Què hi feies enganxat a la reixa del col·legit?

Miquel: Jo?

Grimau: T'hem vist amb la Isabel que no t'hi movies.

Miquel: Ah, sí! Un nen plorava i li cantava una cançó. Cinc pometes té el pomer, de cinc una de cinc una... (*Impacient.*) Cinc pometes...

Grimau: Quin figa tova.

Miquel: Rosa! ... de cinc una en caigué.

Rosa: Aquesta i prou. (*Pelant-ne una altra.*)

Miquel: Sembla mentida! Va!

Rosa: Shh! (*Perquè calli.*)

Grimau: Que no ho puc sentir, jo? Si voleu me n'aniré.

Miquel: No, home, no, que tu ets com de la família.

Rosa: Miquel! (*Perquè no ho digui.*)

Miquel: Que la Rosa... ara sí, vaja.

Grimau: Ja hi torneu! (*Rient fort.*) Cada any dues o tres vegades ai que tinc, ai que tinc, i després tururut viola.

Rosa, *alçant-se*: Per què li deies?

Miquel: És que ara n'estem segurs. I no vull que te n'enriguis d'aquestes coses!

Rosa: Com que ell mai ha sentit amor de família. Si ho sabés la Teresa que li has endossat els fills a la teva germana...

Grimau, *irònic*: Si ella els vol més que jo? Tots contents.

Miquel, *començant-se a cremar*: I et quedes tan panxo, eh!?

Rosa: Aquest fa lo que li don la gana.

Grimau, *burlata*: Potser!

Miquel: I no t'hi tens de ficar amb nosaltres.

Grimau: Cal saber tenir punteria, Miquel.

Rosa: Deixa'l en pau.

Miquel, *anant-se enfadant*: I si te penses que som criats teus, perquè la Rosa et porta la botiga, aviat acabarem. (*En Grimau somriu.*) I si vols ara mateix!

Rosa: Miquel! (*Volent-lo calmar.*)

Grimau, *a Rosa*: Veus quin geni? Tot un toro.

Rosa: No me l'encabritis.

Miquel, *perquè ell somriu*: Malparit! (*Anant-lo a embestir.*)

Rosa: Miquel! Grimau! Sou dos criatures.

Grimau: Com germans.

Escena VII

Rosa, Miquel, Grimau i Ramon.

Ramon: Porto el gel! (*Ningú respon.*) On el deixut?

Rosa: Però ajudeu-lo, pobret!

Grimau: Ja t'ajudo, jo. Ves seguint. (*Ajudant-lo més aviat poc.*)

Rosa, *a Ramon*: A la cambra. A la dreta.

Grimau: Ja ho sé, ja, si és meva la botiga.

Miquel, *a Rosa*: Tu ves allà on tens que anar.

Rosa: Agafut un abric. (*Hi va.*)

Grimau, *a Ramon*: Ja ho han mesurat davant teu?

Ramon: Sí. sí.

Grimau: Que encara estàs enfadat amb mi? (*En Miquel com si no el sentís.*) No se't poden fer bromes, vaja.

Miquel, *amb despreci*: Ptsè!

Ramon: La mare diu si teniu fruita macada. Que en farà confitura.

Grimau: Res de res no tenim.

Ramon: La Rosa sempre n'hi guarda els dijous.

Grimau: Doncs jo no soc la Rosa.

Ramon: *Para la mà perquè li doni diners.*

Grimau: És massa bona dona, la Rosa. (*A Miquel.*) I tu, no me fotis aquesta cara, ha sigut sense malícia. Te demano perdó. Ja saps com soc.

Miquel: Sí que en sap de vendre, sí.

Ramon: *Encara parant la mà.*

Grimau: Quants germans sou vosaltres?

Ramon: Vuit.

Miquel: Càsum l'os pedrer!

Ramon: Jo sóc el tres. (*A Grimau*) Els diners del gel.

Grimau: Ja ho trobarem amb en Carles, ja li he dit.

Miquel, *crident*: Rosa! Va!

Ramon: Vull dir els meus. Per haver fet el recado.

Grimau: Té. (*Li dona una propina.*) Tres duros.

Ramon: Gràcies.

Miquel, *impacient, crident-la*: Rosa! (*A part.*) Déu de dona!

Ramon: I quan te tornes a casar, tu?

Grimau: Mai.

Ramon: Jo me vull casar.

Grimau: Si en trobes una a qui li facis prou pena...

Ramon: Imbècil.

Grimau: Ja m'ho sabràs dir.

Ramon: Perquè no has estat mai enamorat de veritat.

Grimau: Potser no. Potser sí.

Ramon: Qui t'agrada?

Miquel: Rosa!

Grimau: Prou preguntes.

Escena VIII

Rosa, Miquel, Ramon i Grimau

Rosa, *arreglada*: No hi puc pas anar de qualsevol manera. M'havia d'arreglar una mica.

Miquel: Tres hores per un abric?

Rosa: Ramon! (*Va a buscar una bossa de fruita.*) Per la teu mare. Quatre pomes. (*Li fa un petó i surt.*)

Ramon: I si em pots trobar alguna altra feina... (*Surt.*)

Miquel: (*Molt rialler.*) Quin goig que fa la meva dona, eh?

Grimau: Sí que en fa.

Miquel: Quan penso que tu t'hauries de tornar a casar, i que t'estàs així, tot sol, me fas una pena!

Rosa, *tornant*: Se me n'havia anat el sant al cel...

Miquel: I ara?

Rosa: ... d'aquí una estona tira les patates a l'olla. (*Fa un pas i es torna a aturar.*) I la col.

Miquel: (*Riu en Grimau.*) Ara de què se'n recorda, aquesta! De la col! (*Riu en Miquel.*)

Grimau: Jo també me'n vaig.

Miquel: Espera't, espera't, que te vull renyar. (*Fent com si li donés un cop amb carinyo.*) Per què no te'n busques una altra i te tornes a casar, eh? Pels teus fills. (*En Grimau calla.*) Eh?

Grimau: Perquè no. Que te tornaries a casar tu si se't moria la Rosa?

Miquel: No.

Grimau: Veus?

Miquel: I menys ara, que ara sí que serem ben feliços. (*Riu fort. Pausa.*) Perquè ja ho érem, ja, sinó que... Jo, de vegades, saps?, trobant-me que érem tan sols, i amb la meva fal·lera per una criatura, que fos meva, m'entens?, li tenia a n'ella com una mena de malícia i... i jo hauria dit que ella, de vegades, ella també a ne mi. (*En Grimau l'observa atent.*)

Grimau: Sí?

Miquel: A ne tu ja t'ho puc dir: com una mena de ràbia l'un a l'altre. (*Se veu la satisfacció d'en Grimau.*) Sinó que ara, mira't, ja no hi serà mai més, perquè amb el nen que tindrem tot se tornarà carinyo, que ja me'l veig com jugarem botiga amunt, botiga avall entre el Cola-Cao i l'aigua de Vilajuïga i l'Skip... Grimau, abraça'm, abraça'm, que estic més content que tot ho trencaria. (*Tira a terra un objecte que no es trenca.*)

Grimau: Però, home...!

Escena IX

Miquel, Grimau, Cadernera i després Isabel.

Grimau: On vas tan a la idea?

Cadernera: Vinc per la gàbia que m'he deixat.

Miquel: Quina gàbia?

Cadernera: (*Entra al magatzem. Surt.*) Ja, ja la tinc. Me la guardava la Rosa.

Grimau: Què fa la dona?

Cadernera: Quina?

Grimau: La teva. La Pilar.

Cadernera: Ptsè! Una hora dolenta. Una altra hora...

Grimau: Bona.

Cadernera: No, també dolenta.

Miquel, *a Grimau*: Que hi entens tu en això de ficar la verdura al foc? Quants minuts són les trumfes?

Grimau: Jo? Verdures? (*Rient.*)

Miquel: De primer a veiam el gas. (*Se'n va.*)

Cadernera: Com que s'ha quedat clapada al sofà escoltant la novel·la de la ràdio mentre feia mitja, pujo ara la gàbia, que per una de més, ni se n'enterarà.

Grimau: Ben fet.

Cadernera: Sí, perquè si m' enxampa, ai la mare d'en Tano! És acapassa de tot aquesta dona.

Quinze minuts d'ebullició si les patates són senceres i de les blanques, si són de les vermelles vint-i-cinc. Ai, el meu pesserell? Com te posarem a ne tu? (*Xiula una cançó.*) Caudillo!

Cadernera surt.

Grimau: Aquest no hi toca.

Isabel, *entrant decidida*: (*No veu a ningú.*) Rosa?

Grimau, *amagat*: Ha sortit.

Isabel: Quin esglai. Ah, ets tu?

Grimau: Jo mateix.

Isabel: Doncs, qui em despatxa a mi ara?

Grimau: El marit de la Rosa.

Isabel: El Miquel?

Grimau: El mateix (*Cridant.*) Miquel!

Isabel: No m'agrada aquest home. Quan fèiem el vermutet no m'ha mirat ni una sola vegada. Ni els ulls, ni els pits, ni les cames. És diferent.

Grimau: Se mira la seva. Com la trobes a la seva dona?

Isabel: Guapa. (*Se'l queda mirant amb malícia i després riu.*) Au, tu, despatxa'm. (*En Grimau li fa un petó.*) Tingues seny!

Grimau, *tornant a cridar*: Miquel!

Miquel: Ja vinc. No sé què li passava al gas que no tirava. Cony de fogons...

Grimau: La Isabel que et demana.

Miquel, *a Grimau sens fer cas d'ella*: He tirat la verdura a l'olla. La primera patata ja m'ha esquitxat tota la cara. Dec tenir l'ull ben vermell.

Isabel: Que estàs per mi?

Miquel: Al menos m'hagués avisat que esquitxaven. Sí, sí.

Isabel: Que tens pernil? Mitja lliura.

Miquel: Pernil? (*A Grimau.*) Diu si tenim pernil.

Grimau: Això tu.

Miquel: Jo, pernil...? (*Pausa. Ràpid per no amoïnar-se.*) S'ha acabat.

Isabel: Sí que em sap greu, perquè en teniu un de fumadet... bo de debò. M'agrada molt.

Miquel: Doncs s'ha acabat.

Isabel: Doncs res, posa'm una pastilleta de sabó.

Miquel, *sèrio*: En comptes del pernil?

Isabel, *rient*: Que fas broma?

Miquel: També s'ha acabat el sabó.

Grimau: Si el tens darrere teu. On tens el cap?

Miquel: Tens raó que hi és. (*L'olora.*) Sabó.

Grimau: Lagarto.

Miquel: Com?

Isabel: Que faci força sabonera.

Miquel: Sí. Molta. Molta. (*Es queda escoltant.*)

Grimau: El sabó Lagarto és bo. A granel jo ja no en penso comprar més...

Isabel: Perquè en faig servir molt... m'apassiona rentar roba fina, em relaxa...

Miquel: Espera. (*Perquè ella calli. Segueix escoltant.*)

Grimau: Què passa?

Miquel: Res, escoltava si bullia l'olla.

Isabel: Així no home. Me l'envoliques? Deixaré el cistell ben empastifat.

Miquel, *tot embolicant el sabó*: Com que la Rosa és fora...

Grimau: Nosaltres dos de vegades també anem fora. Eh, Isabel?

Miquel: Fora?

Isabel: M'ha tocat a mi el rebre, ara?

Grimau: Fem excursions amb el 600 que m'he comprat. Vam anar a Empúries. A Banyoles. Un dia ens arribarem a Perpinyà.

Miquel: A Perpinyà?

Grimau: Al cinema.

Miquel: Nosaltres de viatge de noces vam anar a Barcelona i Mallorca. Massa gent a Barcelona. Atabala.

Grimau: La Isabel és de Barcelona.

Isabel: Ja se'm deu notar, oi? Del carrer Petritxol. Carrer dels melindros.

Grimau: Pel·lícules que aquí no ens deixen veure. Ella me les traduirà que parla molt bé el francès.

Isabel, *burleta*: Merci beaucoup.

Grimau: En sap un niu de tot.

Miquel: Alguna cosa més?

Isabel: Sí. Fideus. Una lliura. M'agrada xuclar-los.

Grimau: Que no ho has entès?

Miquel: Sí, una lliura de fideus. (*La posa a la balança i fa curt.*)

Isabel: No hi arriba.

Miquel: No? Veiam ara? Exacte. (*Els hi embolica també amb una paperina triangular.*)

Grimau: Canta-li alguna cosa en francès dona. Canta molt bé!

Isabel: Aquí al mig de la botiga? Quina vergonya.

Grimau: Va, que en Miquel li agradarà. I es distreurà. Que se'l veu neguitós. Que té el cap a un altre puesto.

Isabel: No cantaré. Ni se't passi pel cap. No tinc ànima per cantar, ara.

(*De cop la llum transforma l'espai i...*)

Je suis une poupée de cire
Une poupée de son
Mon cœur est gravé dans mes chansons
Poupée de cire, poupée de son
Suis-je meilleure, suis-je pire
Qu'une poupée de salon?
Je vois la vie en rose bonbon
Poupée de cire, poupée de son

Mes disques sont un miroir
 Dans lequel chacun peut me voir
 Je suis partout à la fois
 Brisée en mille éclats de voix
 Autour de moi j'entends rire
 Les poupées de chiffon
 Celles qui dansent sur mes chansons
 Poupée de cire, poupée de son
 Elles se laissent séduire
 Pour un oui, pour un non
 L'amour n'est pas que dans les chansons
 Poupée de cire, poupée de son
 Mes disques sont un miroir
 Dans lequel chacun peut me voir
 Je suis partout à la fois
 Brisée en mille éclats de voix
 Seule, parfois je soupire
 Je me dis "à quoi bon
 Chanter ainsi l'amour sans raison
 Sans rien connaître des garçons?"
 Je ne suis qu'une poupée de cire
 Qu'une poupée de son
 Sous le soleil de mes cheveux blonds
 Poupée de cire, poupée de son
 Mais un jour je vivrai mes chansons
 Poupée de cire, poupée de son
 Sans craindre la chaleur des garçons
 Poupée de cire, poupée de son.

(Tot d'objectes de la botiga en gegant apareixeran en un moment determinat a fer una coreo amb la cançó. És una visió d'en Miquel infantiloide: Ampolla de cava, Galetes Birba, Xocolata Torras, Lejía Guerrero, Danone de vidre, Tambó rentar Colón, Coca-cola...etc. De sobte com si la cançó no hagués tingut lloc.)

Grimau: Aquí hi ha uns daus.

Miquel: *(Pels daus.)* Què hi carden aquí? *(Oloro. En tasta un)* Botifarra. En voleu?

Grimau: Jo no. Va sí *(en menja.)* Tu Isabel?

Isabel: No em temptis. Vinga, va. *(En tasta).* Bona.

Miquel: De Sant Mori.

Grimau: Si que farem negoci si vas regalant la botifarra! *(Riuen en Grimau i la Isabel.)*

Miquel, *molt sèrio*: Què vols dir? Poc que soc pas jo qui l'ha deixat aquí...

Grimau: Que no en saps. Que no saps vendre! Que ets un destraler.

Isabel: Ja està bé.

Miquel: Doncs fes-ho tu, home! *(Tirant un ganivet sobre el taulell.)* Si en saps tant.

Grimau, *rient*: Aquí davant tens el pernil.

Miquel: On?

Grimau: Davant dels morros.

Isabel: Doncs, posa-me'n quatre llesques ben finetes.

Miquel: Ah! Talla-li tu. Si tan destraler soc.

Grimau: Ja hi som!

Miquel: Que te'l talli ell, que encara em faria una xuia, jo.

Isabel: Un xuia? Què és això?

Grimau: Un tall. Un tall al dit.

Isabel: Calla, calla, que soc molt aprensiva amb la sang! De vegades, sabeu? No us entenc quan parleu. I això que és la mateixa llengua!

Grimau: Justament avui, Miquel, que estàs esperant una gran alegria! Vinga, quina culpa en té la Isabel. (*En Miquel ja canvia.*)

Miquel: Sí. Quant ne vols?

Isabel: Deixa-ho estar. Ja passaré quan hi sigui la Rosa.

Miquel: Obrirem xampany. (*A Grimau*) Ja el pago jo. Que estem de celebració. (*L'obre. En beu a galet*). On tinc el cap. L'olla! (*Surt corrents.*)

Grimau: L'olla o la... (*riu.*)

Isabel: No empaïta cap doble sentit aquest Miquel. Santa innocència.

Grimau: Té el cap en la dona perquè es pensa que... i crec que és culpa seva que no...

Isabel: Que et sentirà!

Grimau, *amb veu més recollida*: Isabel, si tu te'l fessis teu a n'aquest home, que content que me faries!

Isabel: De veres? De debò?

Grimau: Fes-ho!

Isabel: Mira que si m'hi poso... si m'ho proposo...

Grimau: Sí, posa-t'hi. Posa-t'hi! Me convé per un plan que tinc...

Miquel, *entrant*: Ja bullen les trumfes. Li he donat una bona remenada...

Isabel: Ja tornaré a pagar aquesta tarda.

Miquel: Millor, (*a Grimau*) i així s'entendrà amb ella.

Isabel, *a Grimau*: Au revoir. (*A Miquel.*) Adeu... a tout a l'heure, Miquel.

Miquel: Adeu, adeu. Que et deixes el sabó!

Grimau: Isabel! (*Ella es gira*) El sabó.

Isabel, *recollint-lo*: Ai, sí. Què faria jo sense el meu Lagarto. (*Rient fort. Desapareix.*)

Miquel: Que és de la broma, eh?

Grimau: I tant!

Miquel: Se veu que és feliç.

Grimau: I molt trempada.

Miquel: Sí.

Grimau: I que et mirava d'una mena de manera...!

Miquel: A mi?

Grimau: Viu tota sola, saps? (*Pausa.*) Cus... roba interior. Li agrada passar-s'ho bé.

Miquel: Sí. (*Distret.*)

Grimau: I no és gaire escrupolosa.

Escena X

Miquel, Grimau i Rosa.

Miquel: Ah! La meva Rosa!

Rosa: Ja soc a casa!

Miquel: Seu, seu, com esbufegues.

Rosa, *asseient-se*: Sí. No me diguis res.

Miquel: És clar, com que deus haver vingut corrents! (*Rient bondadós.*) Que devies ensopegar amb tothom.

Rosa, *de pressa*: Sí, sí.

Miquel: Conta, conta.

Grimau, *observant-la*: T'endrego el taulell, Rosa. Està fet un poti-poti.

Rosa, *alçant-se*: Ja ho arreglaré jo. (*No anant-hi.*)

Grimau: En Miquel, que ha fet unes barreges que ja faràs prou si t'hi entens.

Miquel, *estirant-la perquè sigui*: Va, digues!

Rosa, *a Grimau*: Que ha vingut ningú? Que has venut res? (*Girant la cara a un altre costat.*)

Miquel: Sí! La Isabel. Passarà aquesta tarda a pagar-t'ho.

Rosa, *rient forçada*: I què li has venut? Ho has apuntat?

Grimau: Una pastilla de sabó i una lliura de fideus. (*Apuntant.*)

Miquel: Enraonaràs d'una vegada?

Rosa, *de cop*: Me vaig a desmudar. (*Anant-se'n.*)

Miquel: Alto! Què passa? (*Posant-se-li davant bondadós.*)

Rosa, *cremada*: Deixa'm estar!

Miquel: A dir-ho de seguida! (*Amb carinyo i rient.*)

Rosa: Doncs no ho diré.

Miquel, *aturant-la per un braç*: Per què no ho has de dir? (*No sabent com prendre-s'ho.*) Hem obert xampany.

Rosa: No i no! (*Plorant.*) No i no!

Miquel: Rosa...?

Rosa: (*Plorant.*) Miquel. El meu Miquel.

Miquel: Rosa!

Rosa: Que m'han dit que no, que no és veritat! Que res de res. Me sap tan de greu.

Miquel: Soc un desgraciat! Soc un desgraciat! Jo que ja me'l veia amunt i avall.

Rosa, *plorant*: Me vull morir.

Miquel: Per qui treballut jo si no tinc fills?

Sentim crits. I objectes que cauen i es trenquen.

Grimau: Què és això?

Rosa: En Cadernera i la seva dona. Que un dia se faran mal.

Grimau: Ah!

Rosa i Miquel s'abracen plorosos.

Del terrabastall passen a sentir unes veus infantils que canten.

Quatre pometes té el pomer
de quatre una de quatre una
quatre pometes té el pomer
de quatre una en caigué.

ENLLAÇ ACTE II.

Si mireu el vent d'on ve
veureu el pomer com dansa
si mireu el vent d'on ve
veureu com dansa el pomer.

Tres pometes té el pomer
de tres una de tres una
tres pometes té el pomer
de tres una en caigué.

Si mireu el vent d'on ve
veureu el pomer com dansa
si mireu el vent d'on ve
veureu com dansa el pomer.

ACTE SEGON

Dia d'hivern i aviat començarà a fosquejar. Menjador d'en Miquel i la Rosa. L'enllaç ha servit per crear la nova disposició escènica.

Escena I

Rosa, Emília i Miquel. Emília és a la cuina.

Rosa: Que no es vol encendre aquest foc, Emília?

Emília: Ja està. No sé què li passava al gas. Ja està.

Rosa: Alguna cosa li passa sí. Aquests fogons van com volen.

Emília: Ho he deixat a foc baix. T'aprofito les tisores per tallar el pollastre.

Rosa: Tu mateixa.

Emília: Les de casa no tallen com les teves.

Miquel de mal humor.

Emília, *pel pollastre*: Mira quin pit! Això és un gall.

Rosa: Maco, maco!

Emília: Me'ls tria a plaça en Ramonet! Quan el pagès ja recull trastos per plegar s'hi palplanta al davant, regateja i meitat de preu, tu.

Rosa: És un pillo! I digues-li Ramon que ja és gran.

Emília: Sospesa'l, Miquel, sospesa'l.

Miquel: Sí, bueno, un pollastre. (*Sense agafar-lo.*)

Emília: Si ni te'l mires!

Miquel: No estic d'humor.

Emília: Vaig a trossejar-lo.

Rosa: Portes la camisa per fora... (*Anant-li a arreglar.*)

Emília: Per mi sempre serà en Ramonet.

Rosa: Vinga, Emília, que es fa tard i de seguida els tindrem aquí.

Miquel: Ja m'agrada a mi així com la porto...

Rosa: Què te té d'agradar! (*Mentre li forja la camisa.*) Estigue't quiet!

Miquel: No em ve de gust a ne mi aquest àpat a casa.

Rosa: I a mi, si ho sapiguessis!

Miquel: Doncs per què no deies que no?

Rosa: Per què no ho deies tu?

Miquel: No he gosat.

Rosa: Com que en Grimau és l'amo.

Miquel: En Grimau no en té cap culpa. Ets tu qui ha convidat en Josep i a la Maria.

Rosa: Des que van tenir la criatura s'estan a Girona en un piset que fa una pena, només ens coneixen a nosaltres com aquell qui diu. Els hem d'ajudar.

Miquel: A refregar-me-la pels nassos.

Rosa: Com?

Miquel: Res. Aquest mangant d'en Grimau que es mereix una bona gardela.

Escena II

Rosa, Miquel i Grimau, i Emília quan convingui.

Grimau: Parleu de mi? Va treu el dòmino.

Miquel: Tant me fot que me sentis com que no me sentis.

Rosa: Per què havies d'organitzar tot això sense motiu?

Grimau: Per vosaltres, Rosa. Per amistat. Que esteu com ensopits. Que no sembleu vosaltres. Una mica d'alegria i bona companyia us anirà bé.

Rosa: Encara diràs que te desemparo la botiga.

Grimau: I així veuràs la criatura que sempre hi vas tu.

Rosa: (*dissimuladament.*) Jo?

Grimau: Nega-ho. Què... juguem?

Emília: El pollastre ja està tallat.

Rosa: Doncs a parar taula.

Emília: Li costarà un ull de la cara tot això senyor Grimau! Quants serem?

Rosa: Nou.

Grimau: Me'n sobren de quartos. Els negocis rutllen. Totes me ponen. Ah! També he convidat a la Isabel.

Rosa: A la Isabel? No sé per què ens portes aquesta mena de dona!

Grimau, *un xic irònic*: És la dona més de bé que hi ha al món encara que sigui de can fanga. No la coneixes prou. Eh, Miquel?

Miquel: No m'emboliquis, a mi.

Rosa: La gent enraona que vas molt a casa seva.

Grimau: No només a casa seva, a molts puestos anem amb el 600, però no hi ha res. De seguida que un home és viudo parlen... xafarderies. En sap un niu de coses i me porta sort. Fa olor a... llibertat.

Rosa: A Lagarto deu fer olor...

Grimau: Com?

Rosa: ...que cada dia en compra més.

Grimau: Perquè és molt neta.

Rosa (*A Emília.*): Emília, com està això?

Emília: Vaig fent. (*Li agafa un atac de riure.*)

Rosa, *se li encomana*: De què riem?

Emília: Crec que de lo mateix.

Rosa: Jo no sé pas de què rius tu.

Emília: Ni jo tampoc.

Rosa: Apa, anem a la cuina, eh? oi? (*Surten comentant el flirteig de la Isabel amb el Grimau.*)

Emília: Oi, oi?

Miquel: Escolta, tu.

Grimau: Què hi ha?

Miquel: A mi, amb la Isabel... no m'hi barregis per res, me sents?

Grimau: Què he dit, jo?

Miquel: No res. (*No volent-ne parlar.*)

Grimau: Ella, que quan la trobo me parla de tu.

Miquel: Ptsè!

Grimau: Que quina vida fas, que si no sembles feliç amb... (*Senyalant cap a la cuina.*)

Miquel: Pots comptar.

Grimau: Que ella voldria fer-te'n de feliç... (*Tot iniciant el joc si no ho han fet, jugant amb les fitxes.*)

Miquel: Ja tinc prou problemes, jo. (*Volent riure, i posant-se sèrio.*)

Grimau: Ho diu perquè... està encalabrinada amb tu. No sé com t'ho has fet. (*En Miquel torna a moure les fitxes.*)

Miquel, *amb ingenuïtat*: Jo? No he fet res.

Grimau: Mentides a mi?

Miquel: T'ho prometo: mai li he dit una paraula més enllà de l'altra. (*Mirant amb desconfiança cap a la cuina.*)

Grimau: I ella a tu? (*Somrient.*)

Miquel: Tampoc, home, tampoc. (*Se veu que no diu lo que pensa.*)

Rosa, *entrant*: Ditxós dòmino! (*Va parant taula amb Emília. Emília torna a la cuina.*)

Emília: Rosa! No trobo el ganivet del pa.

Rosa: Vinc. (*surt*)

Miquel: Ella a ne mi... sí. (*Vanitós i dant-se'n vergonya.*)

Grimau: Què t'ha dit?

Miquel, *va a dir-ho i es repensa*: Coses.

Grimau: En francès?

Miquel: Calla-t'ho, eh? Un cop me va dir que li sabia molt de greu que la Rosa no tingués fills.

Grimau: Mira-te-la!

Miquel: Això és de ser bona persona.

Grimau: És clar!

Miquel: I al veure'm tan trist me va regalar una rosa d'un ram que ella s'havia comprat.

Grimau: És que ella té bon cor. Sabessis. (*Mirant-se'l.*) I tu no li has regalat mai res a n'ella?

Miquel: Mai.

Grimau: No te crec.

Miquel: Veuràs, poca cosa... Un cop que la Rosa no hi era i comprava aquí.

Grimau: Pernil?

Miquel: No. Lejía Guerrero. Qui no s'entendria parlant-li de fills!? Parlàvem de fills. I...

Grimau: Bé, home, bé! (*Rient.*) De manera que els meus gèneros te serveixen per...

Miquel, *cremant-se*: Per què?

Grimau: Perquè festegis.

Miquel, *molt sèrio*: Que no festejo!

Grimau: Embustero!

Miquel, *amb despreci*: Eh! (*Amb indignació.*) Jo mai li he faltat a la dona, me sents? I abans de faltar-li, de primer...

Grimau, *burlant-se'n*: Calla...

Miquel: ... me tallaria el coll.

Grimau: ... que no saps lo que te dius.

Miquel: Que la Rosa es moriria. Ni els 16 mesos de mili a l'Àfrica li vaig faltar. Ni abans, ni després, mai. El matrimoni és això: fidelitat.

Grimau: Miquel, quan passen aprofita-te'n.

Escena III

Miquel, Grimau, Maria i Josep. Amb cotxet. Josep porta el fill en braços.

Maria (*fluixet*): Ja soms aquí.

Josep: Ja hem arribat.

Maria: Shhh! Ell el porta, ell el porta. (*A Miquel i Grimau.*)

Josep, *cantant*: La non-non! La non-non!

Maria: Que el despertaràs.

Josep: Si li agrada. (*En Miquel es passeja contrariat sense mirar-se'ls.*)

Maria: ... qui és de la seva mareta?

Josep: Que el despertaràs!

Maria: Si ja ho està! Mira quin ulls que bada!

Josep: Són meus els seus ulls.

Maria: Meus, que els té blauets.

Josep: Negres.

Miquel: Un de cada mena, vaja.

Maria: Ai, no, que seria esguerrat.

Josep: Miquel que no te'l vols venir a mirar? Que no li vols fer un petó?

Miquel, *molt sec*: No.

Maria, *a Grimau*: I el senyor Pere Grimau? Que li farà un petonet?

Grimau: Amb mi ploren.

Miquel: (*Dubtant què farà. Per últim fa un petó al nen, molt sèrio, i se n'aparta.*)

Maria: Pitxolín! Que t'han fet un petonet!

Josep: Mira-te'l quin petarrell...! Pe... pe... peterrell! Pe... pe...

Miquel, *tornant a mirar-se'l*: Sí? (*Rient.*) Sí? Sí? (*Prenent-lo sense donar-se'n compte. Li fa altre petó, tot dient-li, rabiós i mig plorant.*) Fill! Fill!

Josep: Ei.. però...

Escena IV

Maria, Josep, Miquel, Grimau, Emília i Rosa.

Emília surt de la cuina.

Emília: Però si ja són aquí!! (*Va directa a la criatura. Li pren de les mans d'en Miquel. Li comença a fer petons. El pot alçar. Hi té destralerament la mà trencada.*)

Josep: Que l'ofegaràs!

Maria *li pren de les mans*: El meu minyonet.

Emília: Voleu dir que no té un ull de cada color?

Entra Rosa.

Rosa: *(Veient la situació. I patint per en Miquel. Enèrgica.)* Però per què no el porteu a l'habitació? Amb tanta gent, s'atabalarà! Va!

Maria: Ai, bueno! *(Sobtada de que li parli així.)*

Miquel, *a Rosa, renyant-la*: La criatura no en té cap culpa... *(Van cap a dintre l'alcova, rient i disputant-se el nen.)*

Rosa: Ni jo tampoc. Porteu el cotxet?

Maria: L'hem deixat a l'entrada. Per no pujar les escales... el portes?

Josep: El podem deixar al llit. Li agrada molt el llit.

Miquel *(S'eixuga, rabiós, una llàgrima amb la mànega. A Grimau.)*: Sí, sí, de vegades li tinc una ràbia! *(Se senten veus alegres dintre l'alcova.)*

Grimau: Sí? *(Irònic.)*

Miquel: ... que me fa un fàstic i... i la despedaçaria!

Grimau, *rient*: No sé per què.

Miquel: I tu sense els teus fills a prop, que no sé què te faria! Si un fill ho és tot, home!

Grimau: Demà els tindrè rondant per aquí, que s'ha declarat una passa a Llampaias i la meua germana, patidora com ella sola, diu que me'ls encoloma al matí... *(Amb disgust.)*

Miquel: Tu rai!

Escena V

Miquel, Grimau, Isabel i Rosa quan s'indiqui. Maria i Josep també quan s'indiqui.

Isabel: Que es pot entrar? La porta era oberta...

Grimau: Mira-te-la.

Miquel, *posant-se seriós*: Sí! *(Volent dir que és ella.)*

Isabel: La tanco?

Grimau: No. Encara en falten...

Miquel: No la tenquis pas.

Isabel: Vinc sufocada! Que faig tard? Com que a l'hivern de seguida és fosc... Tenia un fred. Després calor. No sabia què posar-me. I m'he vestit així. (*Es treu l'abric. Va sexi*) Què us sembla?

Grimau, *rient*: Contesta, home. Contesta. Estàs preciosa.

Isabel: Merci beaucoup.

Rosa, *sortint*: Que és fosc! Deixa'm encendre els... (*Encén els llums.*)

Isabel: Bon vespre, Rosa.

Rosa: Bona tarda, Isabel.

Isabel: En què puc ajudar?

Rosa: No, no cal. Ja m'ajuda l'Emília. De seguida estarem. (*La Rosa es fica a la cuina.*)

Isabel, *a Miquel*: On deixo l'abric?

Grimau: Pren-li tu, home!

Miquel: Dona-me'l... porta aquí.

Josep, *tornant*: Dorm com un soc. (*A Miquel, que no li fa cas.*)

Miquel, *a senyora Isabel*: El posaré sobre el nostre llit. Que no s'arrugui. (*Ho farà. Però el porta ben arrugat a les mans.*)

Isabel: Très bien. Gràcies.

Josep, *a Isabel*: Dorm com un soc. (*Fuig cap al quarto perquè sent plorar.*) Ara plora...! Culpa d'en Miquel. (*Abans d'arribar-hi surt la Maria, fent ella el plor del nen.*)

Maria: Alto! Soc jo. (*Després d'escarnir el plor del nen arrenca a riure.*)

Josep: Marrana. (*Es besen apassionadament.*)

Emília: Només falta el meu Ramonet i ja hi serem tots. Ai, no! I els Cadernera. Com és que no baixen?

Grimau: Obriré el vi.

Emília i Grimau van a la cuina. Miquel entrant.

Isabel, *a Miquel*: Mira, quines alegries! És bonic estimar-se, oi?

Miquel, *preocupat*: Sí, sí. Vull dir no. No ho sé!

Isabel: Que he dit res imprudent, Miquel?

Miquel: Eh? No. Juguem al dòmino?

Isabel: Juguem-hi.

Miquel, *als enamorats*: Ànsia! Que no esteu sols.

Maria: A picar mans. (*Juguem a picar mans. Es barreja entre l'agressivitat del joc i la recompensa amorosa.*)

Isabel: De quant?

Miquel: No cal que ens hi juguem res.

Isabel: Aleshores quin sentit té jugar si no s'hi guanya res? Hi ha d'haver penyora, almenys.

Una miconna de risc, oi?

Miquel, *esvalotat*: Us fareu mal vosaltres dos!

Maria i Josep: Ja ens agrada.

Isabel: Saps, a mi també. Quan convé. A tu no?

Josep A picar galtes. (*Juguem a inflar-se la galta i l'altra la fa explotar fent soroll. I es besen.*)

Isabel: Penyora, doncs? Mira quina sort! Doble sis. S'obre amb doble sis, oi?

(*En aquest moment se sent fortes disputes per la finestra. Algun plat trencat. Suspenen els jocs.*)

Josep: Què és això?

Rosa, *sortint de la cuina*: Els Caderneres, es barallen altre cop! (*Tornant-hi.*) Me fa patir que algun dia...

Maria, *corrent a la finestra*. Veiam-ho, veiam-ho!

Rosa: Mals exemples, no t'ho miris!

Totes les dones i Josep miraran per la finestra.

Maria: Ai! (*Fent un xiscle.*)

Isabel: Ai! (*Apartant-se de la finestra.*)

Maria: Un gat! Han tirat un gat per la finestra!

Un gat negre gegant creua l'escenari. Sembla que només el vegi en Miquel. Quan ha passat.

Josep: Que no hagi entrat al quarto!

Maria: Ai, el meu fill! (*S'han ficat els dos a l'alcova corrent.*)

Escena VI

Rosa, Isabel, Maria, Emília, Miquel, Josep i Grimau

Grimau: Que l'has vist? (*Portant dos porrons de vi que deixarà sobre la taula.*)

Miquel: Sí que l'he vist.

Rosa, *esparverada*: On és?

Miquel: Ha fugit.

Josep: El nen dorm com una soca.

Isabel, *agafant un cobert com per defensar-se*. Li tinc por als gats. Em fan basarda. Que m'esgarrapin.

Rosa: (*Traient-li de les mans*) Són de quan ens vam casar. Eh, Miquel? Tota la vaixella...

Miquel, *malhumorat*: Sí, dona, sí, que ningú te té per embustera.

Rosa: ... de quan ens vam casar.

Rosa dolguda.

Grimau: Enllestim, que hi ha gana.

Josep: Nosaltres sempre en tenim. (*Maria riu.*)

Escena VII

Maria, Rosa, Isabel, Miquel, Grimau, Josep i Cadernera.

Cadernera, *entrant*: Que se puedeeeee?

Grimau: Que vens sol? I la dona?

Cadernera: La dona... no vindrà. Diu que no se troba massa bé, que... (*Tots riuen dissimuladament.*)... està indispueta.

Miquel: No t'escarrassis, que ja hem sentit la fressa. Grossa avui.

Cadernera: M'ha posat d'un furiós que li he tirat en Xixu dalatabaix del celobert.

Isabel: Un gat negre, oi?

Cadernera: Sempre cau de quatre grapes i acaba tornant. No sé pas com s'ho carda.

Miquel: Tenen set vides.

Grimau: Vigila que un dia no confonguis dona per gat.

Cadernera: Aquesta sí que té set vides.

Rosa: No feu bromes amb això.

Escena VIII

Rosa, Maria, Isabel, Miquel, Grimau, Josep, Cadernera, Ramon, Emília i Pilar quan s'indiqui.

Ramon (*Entrant*): Escolteu, escolteu... Vosaltres creieu que a nen Serrat li deixaran cantar el La, la, la en català?

Miquel: Ara pla! Amb què em surts tu ara?

Rosa, *cridant*: Emília, ja tens aquí el teu Ramon!

Emília, *amb una plata*: Feu puesto per les truites. (*Se'n tornarà a la cuina. Abans li farà un petó dels que sona al seu Ramonet.*) Ai, el meu Ramonet. Trempat més que trempat. Ja patia.

Ramon: Ai, mama. (*S'eixuga la galta. Emília li agafa les bosses que porta cap a la cuina.*)

Grimau: A taula, a taula! (*A en Ramon.*) El La, la, la... Una bona merda de cançó.

Ramon: A mi m'agrada.

Grimau: A tu t'agrada tot.

Ramon: Imbècil.

Pilar, *entrant*: Salut!

Cadernera, *amb contrarietat*: La Pilarica!

Rosa: Entra, Pilar, entra. Que ja ho tenim tot a punt. A seure tothom. Vinga, va!

Grimau, *posant-la al costat d'en Miquel*: Aquí, Isabel, tu aquí

Pilar: Que us pensaveu que no vindria? I ara! Esperava en Xixu, que de vegades se'ns escapa. I ja ha tornat. Li poso la ràdio... i de seguida torna. Li agrada. Sec aquí? (*Seu.*) Són tan intel·ligents els gats.

Josep, *a Pilar*: Aquí no, aquí no. (*A Maria.*) Tu aquí.

Pilar: Tant se val. M'asseuré... (*Fugint d'en Cadernera, amb qui es topa.*) Lluny de la pudor!

Cadernera, *a Pilar*: Que et bombin!

Rosa, *quan ja hi està*: Jo al costat d'en Miquel.

Miquel: Bueno! (*Mirant-se-la sèrio.*) Bueno!

Cadernera, *a Ramon*: Tu... aquí. (*Posant-lo entre ell i la Pilar.*) A fer de barrera del parxís.

Ramon: Quina gana!

Pilar: Molt rebé! Que no hi passi ni l'aire!

(*Queden asseguts a taula de la manera següent de cara als espectadors, començant per la banda del dormitori, Maria, Grimau, Isabel i Miquel. Als caps de taula, a la banda de la Maria, en Josep, i a la banda d'en Miquel, la Rosa. D'esquena als espectadors, Pilar, Ramon, Cadernera i Emília.*)

Grimau: Au! Tothom a jalar.

Tot el que vindrà molt simultani. Hi haurà truites, pa amb tomata, embotits... Cadascú es serveix. Voldrà dir també que abans a part de les indicacions donades s'haurà hagut d'haver parat la taula, recollir el dòmino etc.

Rosa, *posant-li*: Això per a en Miquel.

Miquel: Una mica de pernil, Isabel? (*Per a Rosa.*) Ja m'ho agafo, jo. Allarga-li el pernil a la Isabel, que li agrada.

La Rosa li allarga. I n'hi posa força al plat.

Isabel: Massa! Massa!

Ramon: Quina gana. A tu t'agrada el La, la, la?

Pilar: Quin La, la, la?

Ramon: Eurovisión! El Festival. La polèmica aquesta que ell vol...

Pilar: Espanya no guanyarà mai Eurovisión.

Josep: Que bo que és tot!

Maria: Boníssim. (*Es festejen. Maria beu.*)

Josep, *a Maria*: No t'enfitis!

Maria: No, prendeta.

Grimau, *rient, burlata*: Miquel, mira't aquests que enamorats. S'ho passen pipa.

Miquel, *molestat*: Sí.

Rosa: Que ho estiguin, millor.

Miquel, *contrariat*: Bueno! (*De cop.*) Aplauso per l'Emília, la cuinera! (*Tots aplaudeixen.*) Si no fos per ella. Guapassa! (*Volent molestar a la Rosa.*)

Emília: No us en rieu. Alguna cosa dec tenir perquè he parit vuit fills.

Ramon: Jo soc el tres.

Grimau: (*Fluixet*) Set i mig.

Ramon: Imbècil.

Emília: Ramonet parla bé.

Rosa, *ofesa*: Doncs jo he dir que en Miquel era molt guapo de jove. I que moltes, moltes de Camallera, Saus, Vilademuls o Bàscara... me'l volien prendre. Que se li arrambaven al ballar tot lo que podien a les festes majors. Unes garses. (*En Miquel se gira a mirar-se-la.*) Però aquest home me'l vaig quedar jo. Li vaig dir un dia a part, tu Miquel estàs per mi o no estàs per mi? Que jo no vull quedar com una tòtila que en tinc d'altres que em voldrien festejar. I me va dir

que m'estimava. I jo li vaig dir que també. I sempre més junts, eh? (*Tothom fa ohhhh. De sobte*)

I ja estic cansada que en dubteu... que és tot un home. (*En Miquel va a replicar.*)

Miquel: Què t'agafa? A què ve ara explicar.. que et...

Moment tens.

Grimau: Un brindis per la Rosa i en Miquel.

Tohom beu. I torna la xerrameca.

Isabel: (*Fluixet*) No t'hi enfadis.

Miquel, Isabel: Si té raó. Només que jo...

Ramon, Emília li fa un senyal d'ara és un bon moment: Vull dir un poema.

Emília: Oh! Quina sorpresa.

Cadernera: Ara un poema?

Emília: Puja a la cadira, Ramonet. Se'ls sap de carretilla. Després li doneu un dineret, eh? Que els diu molt bé.

Grimau: Poc que som pas a Nadal.

Cadernera, *fent-lo seure*: Seu, noi, seu.

Ramon: No! Que el vull dir. És de Guimerà.

Cadernera: Ah, si és de Guimerà, alante. Aquest és dels nostres.

Emília: Shhhhhh!!!!

Ramon: Deslliurament

Ja al llit descansa la dona
que l'infant ha deslliurat;
mes l'home l'alça en sos braços
contemplant-se'l apenat.

Que encara el nen té els ulls closos,
i es torna fred i innegrit,
i l'home al petonejar-lo
batre el cor no li ha sentit.

Mes quan la dona gemega
creient-se que el nen se mor,

lo nen tot d'una obre els parpres,
mira entorn i arrenca el plor.

I pare i mare, abraçant-se,
amb quin goig han exclamat:
-Grat sia a Déu! Té de viure,
que ja ha plorat! Ja ha plorat!-

El poema ha sigut seguit per cadascú de manera diferent. Amb plors algunes persones amb indiferència d'altres. Al final. Petit silenci. I l'Emília esclata a aplaudir:

Emília: Molt bé, molt bé.

Ramon: M'he entrebancat una mica.

Emília: Ho has fet molt bé, Ramonet. *(Li fa un petonàs.)* Passa, que et donaran diners. *(S'alça a per diners.)*

Pilar: On vas tu, ara? No! *(Fent-lo seure. Tot i així s'aixeca. Pilar i Cadenera han quedat de costat.)*

Cadenera: Uix! La pesta!

Pilar: La *fièvre amarilla*!

Cadenera: Ves a fregir espàrrecs.

Pilar: I tu a fer punyetes!

Es comencen a pegar. Pilar agafa un plat.

Grimau, *rient*: Vigila amb els plats, que aquests no són pas teus! *(Pilar i Cadenera continuen menjant.)*

Miquel, *a Isabel*: Doncs a mi també em venen ganes de trencar plats de vegades!

Rosa: Ja et sento, ja et sento, ja!

Miquel, *girant-se a n'ella irat*: Sí, perquè... mecàsum...!

Isabel: No, Miquel!

Miquel: No, doncs. *(Calmant-se.)*

Maria, *de cop*: Pilar que tens una esgarrinxada al nas?

Pilar: Ah! No és res.

Josep, *amb desvergonyiment*: Sí que és, sí. Des d'aquí es veu. Te surt sang.

Cadernera,: Jo. Jo. (*Rient dissimulat.*)

Pilar, *que se n'adona*: M'ho ha fet una mala bèstia.

Josep: Un gat dels teus?

Cadernera: (*Refilant com un ocell.*)

Pilar, *anant-se cremant*: Vols parar?

Cadernera: (*Xiulant més fort. Tothom va rient.*)

Pilar: Els meus gats són millors que les persones. Però quan els atabalen. Esgarrapen. Això és el que ha passat.

Josep, *de cop dissimulat*: Miau! Miau!

Isabel: Li tinc por als gats. No estarà per aquí sota? (*Agafant una forquilla.*)

Miquel: No pateixis. Aquest que juga.

Maria: Calla! (*Tapant-li la boca. Ja ningú es pot aguantar el riure.*)

Pilar: Que voleu que m'en vagi? (*Tirant el plat endavant i alçant-se.*)

Rosa, *alçant-se*: No, Pilar, no... estan de broma. No sé què té tothom avui. Però vigila amb els plats que són de la vaixel·la del casament i em sabria greu que...

Pilar: No, pateixis, no te'ls trencaré pas.

Emília: Do'm el que has recollit. (*Compta el diners i fa cara pertinent.*) Aquest duró per a tu. (*Li fa un petó fort a la galta que en Ramon s'eixuga*). Trempat!

Grimau: Va, va! (*Als que riuen com dient prou.*)

Cadernera: (*Xiula diferent.*)

Pilar: (*Li dona un cop prou fort a les costelles.*) Mira, sembla que el canari s'ha tornat mut.

Rosa: (*Quan veu que Cadernera va per tornar-s'hi. Fort.*) No, Cadernera! (*Fent-lo callar.*)

Ramon torna a seure entre el matrimoni.

Pilar: Ha tornat el muro de Berlín.

Cadernera: I que no caigui.

Grimau: Vinga va! Alegria.

Josep: Tot és molt bo!

Grimau: Un altre brindis!

Maria, *alçant-se de cop*: Cal·leu!

Josep, *espantat*: Què hi ha?

Rosa: Què és?

Maria: Cal·leu! (*Silenci de tothom. Pausa.*) Me creia que el nen plorava! (*Van al quarto corrent.*)

Miquel, *enrabiad*: Quan menos t'ho penses te surten amb el nen!

Isabel: Que m'has trepitjat?

Maria, *tornant*: Dorm.

Josep: Com un liró. Li agraden els llits grans.

Miquel, *perquè tornen a parlar-ne*: Tornem-hi, amb el nen! Eh! Ni el deixen menjar a un en pau!

Rosa: No en parleu tant del nen, va. (*Buscant complicitat.*)

Josep: Oh! Si és la nostra alegria.

Miquel, *veient el porró*: Juguem a fer ti-tius.

Ramon: Sí!

Emília: Tu, no!

Isabel: Què són això dels ti-tius?

Grimau: Ja ho vauràs.

Miquel, *bevent del porró. Fa ti-tius.*

En general riuen. Emília fa els seus ti-tius. En Cadernera també. Potser algú més. Quan agafa el porró en Grimau.

Miquel: Ara tu, Rosa.

Rosa: Jo, vi? Ja ho saps que no en tasto. (*Els altres diuen que begui.*)

Miquel: Un dia és un dia... (*Acostant-li el porró.*)

Rosa, *rient*: Fuig!

Miquel: Mira't jo. (*En fa més que el primer cop.*) Ara tu.

Uns quants l'animen.

Grimau: Deixa-la estar! Dona-li a la Isabel. (*Acostant-li a ella.*)

Isabel: A mi el vi sí que m'agrada... però això del porró (*Posant-se una mà sota la barba. En fa un parell com a molt i riu. Tots riuen i l'aplaudeixen.*)

Grimau: Mira-te-la! Que trempada!

Miquel: Sí, sí. (*Se queda mirant a la Isabel.*)

Miquel, *de cop, amb vehemència amorosa*: Rosa, maca, jo t'ho demano amb el cor, com una prova de... matrimoni.

Rosa: Això no. I tu no has de beure tant.

Miquel: Au! Fes-me content!

Rosa: No, que me faria mal. I ho saps. Que no se'm posa bé.

Miquel: Beu, beu!

Maria, *a Miquel*: Deixa-la estar! (*Els altres riuen fent broma.*)

Miquel, *cremat*: Que jo ho vull! (*La Rosa s'aparta de la taula fent amb el cap que no.*) Que t'ho
mano jo! (*Enmig de la brega, en Miquel, tomba el vi i taca les estovalles i el vestit de la Isabel.*)

Isabel, *mig rient*: Mira. M'has esquitxat tota de vi.

Miquel: Perdona.

Rosa: Les estovalles bones.

Emília: Rosa, cap problema, les posem en remull unes quatre hores amb aigua, un quart
d'aigua oxigenada i un altre d'amoníac i l'endemà les tindràs com noves.

Grimau: Això és sort.

Ramonet anirà agafant el vi amb els dits i senyant el front dels començals dient, sort, sort.
Mentrestant.

Pilar: Unte vas?

Grimau: Escolta, me convé que avui te l'emportis.

Isabel: Faré el que pugui.

Rosa, *a Miquel, que ha quedat parat*: Ja veus lo que has fet.

Miquel: Tu en tens la culpa.

Rosa, *als altres, cremada*: Jo? Però que no veieu com s'ha posat...?

Grimau, *amb un got a la mà*: Que hi hagi pau. No ha passat res. Només és vi. I el pago jo. Un
brindis. Un brindis ho arregla tot. Brindo per la Maria i en Josep que tenen aquest nen, que per
sort no li han posat Jesús, i que se l'estimen tant i tant.

Maria: Molt bé.

Josep: Gràcies. (*Els altres ho celebren.*)

Rosa, *per ofendre a Miquel*: Tu sí que en saps, noi.

Grimau, *burlant-se d'en Miquel*: I brindo perquè no trobin mai gent que els rosegui l'enveja!

Miquel, *picant a la taula*: Jo no tinc enveja a ningú, sinó que tot el rato el nen, el nen i només el
nen! Ai el nen! El nen, el cony de nen, el nen dels nassos! Collons!

Josep, *cremat*: Sí, eh? Anem, Maria. (*Entrant a l'alcova.*)

Maia: Sí, anem! (*Anant-hi cremada.*)

Rosa: No, Maria, no!

Cadernera: Miquel, no t'hi facis mala sang, què s'hi farà si aquest jovent...

Miquel: Tu consolar-me? Millor que callis. (*S'hi acosta en Grimau i la Isabel.*) Deixeu-me tots, deixeu-me estar!

Josep, *sortint del quarto*: I moltes gràcies a tothom.

Maria, *portant el nen*: Si t'hem ofès ha sigut sense voler. No tornarà a passar.

Grimau: No patiu. Ja se li passarà. És el seu caràcter.

Rosa, *resolta*: Us acompanyo a baix, al cotxet. (*Agafa el nen.*)

Josep: Està neguitós. Deu tenir gana. Li toca teta? Qui vol la teta de can Teta?

Rosa, *tot sortint*:

La Mare de Déu

quan era xiqueta...

(*Se la sent cantar i fer-li petons.*)

Pilar (*com si res no hagués passat*): Pujo a veure què fan els gats. Adéu siau a tothom. (*Surt.*)

Cadernera, *anant-se'n, també com si res no hagués passat*: Mentre no se'ls hi mori!

Miquel: Merda...! Merda! Merda!

Emília, *agafant en Ramonet*: Anem cap a la cuina.

Grimau, *a la Isabel*: Saps, sembla que la Rosa...! No en pot tenir. (*Perquè ho senti en Miquel.*)

Miquel: Doncs sí, sí que m'hi amoïno i estic rabiós, que me desespero i de vegades m'agradaria morir-me. Perquè quan veig que altres han tingut tanta sort... (*S'enterneix*) que els volta l'alegria dels fills, i un és... la riota de tothom...

Isabel: No ho diguis això. Si jo t'expliqués... el que diuen de mi.

Miquel: ... que... que ploraria... (*Mig plorant.*) I fins me venen ganes de fer desgràcies!

Grimau: Si ja t'entenc, ja. I... mira, ves, ves a prendre l'aire, ves. T'anirà bé. (*Mirant-se a la Isabel.*)

Isabel: Sí, sí. Jo també aniré passant. (*Torna a entrar la Rosa.*)

Rosa, *per mortificar en Miquel*: Me'l menjaria a festes, al pobret! És tant bonic. Emília, arreplega el que puguis pels teus fills i ja podeu anar tirant. Ja recolliré jo. (*Se fica un instant a l'alcova.*)

Emília: Ramonet porta els tapers i les bosses!

Ramonet: Unte son?

Emília: A la cuina.

(*Hi va i l'ajuda i van arreplegant menjar tots dos dins dels tapers o carmanyoles d'excursió.*)

Rosa: S'han deixat l'abric!

Isabel: No què és meu. (*L'hi dona.*) Gràcies. Aniré passant.

Rosa, *sempre intencionada*: Ja ho tens tot Emília, que la canalla no passi gana. (*Mirant de reüll a n'en Miquel.*)

Emília: Sí, perquè surten al seu pare. Unes llimes. No paren de créixre.

Miquel: Jo també me n'aniré. Surto a esbargir-me.

Rosa: Ja saps l'hora que és?

Miquel: No, ni ganes.

Rosa: És que no te convé sortir, que estàs molt encès, i... has...

Miquel: Doncs, surto. I ja n'estic fins allà que se'm renyi. I se'm digui què he de fer i què no.

Rosa: Vigila que jo també la vaig acabant, la paciència!

Isabel: Passi-ho bé! (*A Rosa.*) Tot ha sigut molt bo, Rosa. I per les taques de vi del vestit no pateixis, soc experta en netejar...

Rosa: Adéu.

Isabel surt. Grimau mira a en Miquel.

Miquel: No es pot aguantar això! (*Va a buscar una jaqueta.*)

Rosa: Si tu fas la teva, jo faré la meva.

(En Grimau s'alegra de sentir-la.)

Miquel: A mi lliçons cap.

Rosa, *suplicant molt commoguda*: Miquel, no te'n vagis!

Miquel surt.

Rosa: Grimau, no deixis que...! (*Suplicant.*)

Grimau: Jo? A vigilar-lo...? (*Mig rient.*)

Rosa, *amb ansietat*: Ves-hi! (*Inconscientment agafa un got ple de vi i se'l beu. I un altre.*)

Escena IX

Rosa, Emília i Ramon. Quan aquests entren Grimau va al lavabo.

Ramon: Doncs jo crec que sí que guanyarem aquest any Eurovisión. T'imagines, mare?

Emília: No saps en quin país vius, Ramonet. (*Veient la tristesa de la Rosa.*) Ai, gràcies, Rosa, gràcies! Quines alegries quan tota aquella colla vegin tanta teca. Bona nit. (*L'abraça fort.*) Gràcies. Mira que ets bona dona.

Ramon: Bona nit.

Rosa: Bona nit.

Emília: No facis res. Vindré ben d'hora a netejar.

Rosa: No cal, Emília, no cal.

Emília: (*Ramon cantant La, la, la. Emília el fa callar*): Shh! Que és tard. (*Surten.*) *La Spagne douce puà...*

Escena X

Rosa i Grimau. Sortint.

Grimau: Què hem de fer?

Rosa: Serà millor que també marxis.

Grimau: Vols arreglar els comptes d'aquesta setmana?

Rosa: A aquestes hores?

Grimau: Deies... deies que s'acabava el sucre?

Rosa: Què dius?

Grimau: Que m'havies dit que el sucre s'acabava.

Rosa: Sí, el de terròs.

Grimau: De l'altre n'hi deu haver per dies, no?

Rosa: Sí. (*Repensant-se.*) No ho sé, no, com estem. Avui no...

Grimau: Ja ho veig, ja, que no estàs per res.

Rosa: No, Grimau, no. No estic per res.

(*Plora copiosament.*)

Grimau: Plora, Rosa, plora. No te n'estiguis.

Rosa: On és el meu Miquel?

Grimau: No ho sé.

Rosa: On ha anat?

Grimau: No ho sé.

Rosa: Digue-m'ho!

Grimau: Suposo que a acompanyar la Isabel a casa seu.

Rosa: Fins a la porta?

Grimau: Segurament.

Rosa: Mentida!

Grimau: Per què m'ho preguntes?

Rosa: Creus que hi ha pujat? (*Pausa.*) Creus que estan junts?

Grimau: Honestament?

Rosa, *escoltant un moment*: Ja ve! (*Com esperant un so.*) No. Tu en tens la culpa de que s'hagi tornat com... s'ha tornat: que m'hagi avorrit!

Grimau: Jo en tinc la culpa? (*Volent dir que la culpa la té ella.*)

Rosa: Tu, tu! Que li has refregat aquesta amiga teva per la cara. I me l'has portada a casa...

Grimau, *irònic*: Rosa, si no fos ella en seria una altra.

Rosa: Què dius?

Grimau: Que tu...

Rosa: Sí, dona'm les culpes a ne mi! Per què m'ho dius, això?

Grimau: Si tinguessis traça, i fossis llesta, te'l tornaries a fer teu!

Rosa: Què faries, tu? Aconsella'm. (*Ell va a enraonar. Tanca la porta.*) Però si tu l'ajudes a n'ell!

Grimau: No, creu-me. Jo t'ajudo a ne tu. I t'ho dic: si em creguessis, encara series la dona més estimada del món per en Miquel.

Rosa: Com?

Grimau: Donant-li el que vol. O se'n buscarà una altra que ja tingui un fill.

Rosa: No m'ho diguis!

Grimau: I si hi ha criatura sense pare, se n'anirà amb l'altra. Ho saps.

Rosa: Què puc fer?

Grimau: La cosa més senzilla d'aquest món. Arreglar-ho.

Rosa: Oh, sí...! Serà que no ho hem intentat.

Grimau: És que és ell...

Rosa: Déu no ho ha volgut!

Grimau: Si tu... No veus per on vaig?

Rosa: Per on vas?

Grimau, *insinuant*: Sí, Rosa, sí...que m'has entès! Quedarà entre nosaltres... (*Indicant lleugerament que vol dir entre ell i ella.*) Que no ho sabrà mai ningú... que jo sí que en puc tenir.

Rosa: Grimau!

Grimau: Ningú, ningú!

Rosa: Què estàs dient?

Grimau: Rumia: Se t'acut alguna altra manera de salvar-te?

Rosa: Calla!

Grimau, *enrogallat i tremolós*: Jo ho dic per tu! (*Rient estranyament.*)

Rosa, *apagant-se-li la veu*: No me pensava que fossis tan pocavergonya!

Grimau: Per què soc pocavergonya? Perquè me fas llàstima? Perquè voldria que no patissis com estàs patint per aquest pagès beneit que no se't mereix?

Rosa, *cridant*: Grimau!

Grimau: Una dona guapa com tu!

Rosa: Si no sembles tu mateix!

Grimau: Perquè ara te dic la veritat, que sempre me l'havia callada...!

Rosa: Què has prè? (*Amb gran despreci.*)

Grimau: Et desitjo.

Rosa: Me fas fàstic!

Rosa s'alça marejada pel vi.

Grimau: Cuita... que caus!

Rosa: No, no... el vi. Que me marejo.

Grimau: (*Agafant-la.*)

Rosa: Deixa'm estar! (*Apartant-lo.*)

Grimau, *insistent*: Si ja hi soms... i ho volem tots dos.

Rosa: Ves!

Grimau: ... que et tractaré amb carinyo. (*Tornant-la a agafar.*) Ho veus com ho vols?

Rosa, *rabiosa*: Ves-te'n! Que te'n vagis...! (*Lluitant per desfer-se'n. No pot.*)

Grimau: ... que ningú te vol tant com jo! I si m'has de pegar, pega'm! Però seràs meva.

Rosa: Deixa'm estar! Miquel! Miquel!

A la que crida Miquel, Grimau li tapa la boca. Violació. S'acaba la violació. Cor de nens i nenes.

Dos pometes té el pomer
de dos una de dos una
dos pometes té el pomer

de dos una en caigué.

Si mireu el vent d'on ve
veureu el pomer com dansa
si mireu el vent d'on ve
veureu com dansa el pomer.

Per preparar l'ACTE TECER, podem veure com en flashback primer en Josep i la Maria passant per davant de la botiga, amb el cotxet. Després l'Emília i en Ramonet amb les bosses dels tappers i ell cantant La, la, la. I finalment a la Isabel esperant fumant. Apareix en Miquel. Passejaran i acabaran fent-se un petó apassionat i potser alguna cosa més.

ACTE TERCER

Escena I

Rosa, després Emília. La Rosa dorm asseguda en una cadira. Soroll de plats.

Rosa, *despertant*: Quina hora és!? Qui hi ha a la cuina?

Emília: Soc jo, Rosa. Dormies. I t'ho volia deixar net.

Rosa: No calia. Et vaig dir que no calia.

Emília: Sí, calia, sí.

Rosa: Com que era tan tard quan... M'he endormiscat a la cadira.

Emília: En Miquel és al llit roncant. Me pensava que era per això que eres a la cadira.

Rosa: És al llit.

Emília: Quin silenci aquí dins. A casa tot és gatzara. Amb vuit sempre n'hi ha la meitat que riuen i la meitat que ploren, o al revés. Jo també ronco. Però el meu marit dorm igual de bé. Com que és mig sordo de les dues orelles. (*Rient. Seriosa.*) Te trobut com encantada.

Rosa: No he dormit gaire.

Emília: Va arribar molt tard? A les "quinientes"?

Rosa: Ni ens vam dirigir la paraula.

Emília: Treballa avui?

Rosa: A les deu.

Emília: I tu, no obres la botiga?

Rosa: Tant se me'n fot tancada com oberta! (*S'asseu anguniada.*)

Escena II

Rosa, Emília i Pilar.

Pilar: Bon dia.

Emília: Bon dia.

Pilar: He baixat per si convenia res. Com que no has obert... Com te trobes?

Rosa: Gràcies.

Pilar: Ai, no t'hi capfiquis... el meu home també m'ho va fer... Prou me'n recordo de la primera vegada que es va enfilar a casa d'una... barjaula.

Emília: Shhh. (*Perquè calli.*)

Rosa: Com?

Pilar: Que varen veure sortir el teu Miquel de casa la Isabel! A les tantes.

Rosa: Segur?

Pilar: Ho sé per la senyora Rumbau, que s'està davant per davant i té el marit forner. Que quan ell anava cap a la fleca, l'altre...

Rosa: ... en sortia...

Emília: La Rumbau és una trapessera. Tu ni cas.

Pilar, *ofesa*: Que és una indirecta, això? Una ve per aconsellar i després...

Rosa: I què em pots aconsellar, què? Que ens tirem els plats pel cap a partir d'ara?

Pilar: Jo he perdut tres fills. No és fàcil.

Rosa: Doncs aquí avui tot s'acabarà!

Pilar: I si en voleu saber més, la Rumbau diu que la Isabel manté un fill bord a Barcelona. I que en Grimau i ella van tenir una història però que ja no la tenen perquè li volia encolomar el fill i ell poc que ho volia pas. Que ja en té prous de fills. Es veu que busca un pare.

Rosa: I si tantes coses sabies, per què no m'avisaves?

Pilar: Jo, ficar-me on no em demanen?

Emília: Com si sentissis ploure. Ni cas. Res de cert.

Pilar: Obriràs la botiga?

Rosa: No.

Pilar: Doncs, me'n vaig cap a casa. Que els gatets deuen passar ànsia que no els hi he posat la ràdio, encara.

Emília: Ai, quina dona!

Sortint topa amb la Isabel.

Pilar: Passa, passa (*alt*) Isabel.

Escena III

Rosa, Emília, Isabel.

Rosa: Aquesta, aquí! Què hi carda!

Isabel (*entrant*): Vinc enlluernada. Bat un sol...! Quin dia més bonic, oi? Fa fred però si passes pel carrer, on hi toca el sol, escalfa. S'hi està bé.

Rosa: Què vols?

Isabel: Perdona?

Rosa: Que què vols?

Isabel: Vinc a tornar allò que no és meu. (*S'ha assegut vora la taula, treu una cadeneta de la bossa de mà.*)

Emília: Veiam!

Isabel: Aquí. (*Posant-la sobre la taula.*) És una cadeneta d'or. Quan ahir en Miquel em va deixar davant del portal de casa li deuria caure i ara al sortir l'he trepitjada. He notat alguna cosa al peu. M'he ajupit. M'ha vingut com una inspiració que era seva. La creueta. De veure-li al pit. Quina sort, oi? Vull dir que no l'hagi robada ningú pel carrer.

Rosa: De qui dius que és aquesta cadeneta?

Isabel: Del Miquel, oi?

Rosa: (*Mira la cadeneta, la reconeix*) Doncs, ja me l'has tornada. Gràcies.

Isabel: Ja que soc aquí voldria aprofitar per comprar quatre cosetes.

Rosa: La botiga està tancada.

Isabel: Tancada?

Rosa: I barrada.

Isabel: Ni una miconda de fruita?

Rosa: Res. No n'hi ha, de fruita. No hi ha res que et pugui vendre.

Isabel: No entenc què...

Rosa: Fes el favor d'anar-te'n d'aquesta casa.

Isabel: Sí. Sí. Però estàs molt equivocada amb mi si et penses que...

Rosa: He dit fora!

Isabel: La gelosia no et portarà enlloc. (*Surt*).

Rosa: Les ungles se me n'hi anaven! Mira que li esberlo el cap. (*Emília la conté.*)

Emília: No cridis!

Rosa plora. Emília la consola.

Emília: No ploris.

Rosa: Que soc molt desgraciada! (*Segueix plorant.*)

Emília: Nem a la cuina que te faré un cafè amb llet. T'anirà bé.

Hi van.

Escena IV

Grimau. Miquel surt de l'habitació molt confús. Després Grimau.

Grimau: Que no obrim la botiga? (*Pausa.*) Miquel?

Miquel: Tinc febre.

Grimau: Què tens?

Miquel: No ho sé. (*Pausa.*) Estic malalt!

Grimau, *sense mirar-lo*: Què t'ha dit la Rosa aquesta nit?

Miquel: Res.

Grimau: Res? (*Observant-lo de reüll.*)

Miquel: Ni mitja paraula.

Grimau: Està bé. (*Girant la cara satisfet.*)

Miquel, *després d'una pausa*: Jo a n'ella tampoc. (*Pausa.*) Sinó que jo no n'estic content de que no m'hagi dit res!! (*Anant-se cremant.*) Que jo ho hauria volgut que m'hagués renyat, fins que m'hagués pegat i tot. Que m'ho mereixo.

Grimau: Home!

Miquel: Sí, sí, pegat, pegat; que jo no m'hi hauria tornat gota, i fins li hauria donat les gràcies.

Grimau: Les gràcies?

Miquel: Plorava com una Magdalena, quan la Magdalena soc jo, que l'he traïda! (*Rabiós.*)

Grimau, *irònic*: Trair! Un home trair perquè fa de les seves! (*Rient.*) Si això fos així, a cada porta que truquessis te sortiria un traïdor.

Miquel: És que tu no ho saps tot!

Grimau, *rient*: No ho haig de saber!

Miquel: És que ens vàrem encegar ella i jo i no sé com va ser... El menjar, i el vi, que en devia beure massa! I... acosta't. (*Dient-li a l'orella.*) Li he faltat. (*En Grimau riu dissimulat.*) Quina ràbia que me tinc! Jo que havia sigut un home de bé tota la vida! Després de casat, i abans i tot, que jo no havia tastat mai cap altra dona que no fos la Rosa.

Grimau: No te crec!

Miquel: Doncs és així. No tots som com tu. M'has d'ajudar.

Grimau: Millor que no ho sàpiga la Rosa. No t'ho perdonaria. Li dius que només la vas acompanyar fins al portal...

Miquel: ... que me va fer unes coses, Grimau, com podia sospitar jo que fos tan desvergonyida la Isabel!

Grimau: Desvergonyida? Lliure. Si està enamorada de tu.

Miquel: Sí? (*Càndidament.*)

Grimau: I te creurà, la Rosa?

Miquel: M'ha de creure. Perquè jo li diré que després vaig anar a Las Jarras, i tu li asseguraràs que m'hi van veure allà al bar. Fins que van tancar. (*Mig rient de content.*)

Grimau: Per mi rai! Sinó que...

Miquel: Què, veiam?

Grimau: Que avui potser sí que te cregui. Però quan hi tornis més sovint amb la Isabel...

Miquel, *indignat*: Ara pla! Poc que hi penso pas tornar!

Grimau: És clar que hi tornaràs.

Miquel: Mai més. Segur. Si sabessis com estic patint.

Grimau, *rient*: Ja trobarem la manera de que no se sàpiga que hi tornes.

Miquel: S'ha acabat! S'ha acabat! Abans agafaria a la dona d'una revolada i cap al poble.

Grimau: No, home, no cal prendre-s'ho tan a la valenta. Qui hi posaria jo a la botiga? No hi ha ningú com la Rosa per vendre!

Miquel: Eh, que sí?

Grimau: Mira, se m'acut una cosa.

Miquel: Sí? Veiam.

Grimau: Fer que també hi sigueu vosaltres dos al negoci de la botiga. Tu també.

Miquel: Què vols dir?

Grimau: Això: que així com ara la Rosa té un jornal doncs que al cap de l'any ens partim les ganàncies: la meitat jo i la meitat vosaltres.

Miquel: No facis bromes!

Grimau: De sèrio, com t'ho dic.

Miquel: Sí? De sèrio? Que estarà contenta!

Grimau: T'agrada, eh?

Miquel: Si m'agrada? Si no sé com dir-t'ho lo que m'agrada! Ens has salvat. (*Resolt.*) Tu sí que ets un amic. Un germà. (*L'abraça.*)

Escena V

Grimau, Miquel i Emília. Per la fressa.

Emília: Ah, sou vosaltres.

Grimau: Aquest matí m'arriben els dos nens. Quina pega!

Miquel: Pega perquè t'arriben els nens? Mira que reps!

Grimau: Ara torno. Que no estiguin ja a l'estació.

Miquel: Adeu, trempat. (*A Emília.*) I la Rosa?

Escena VI

Miquel, Emília i després Rosa. La Rosa entra.

Emília: Jo vaig tirant. (*Fa un petó a la Rosa. Sortint.*)

Rosa: Adéu, Emília.

Miquel: No obrim, avui? (*De cop riu i després se queda molt sèrio.*)

Rosa, *sospirant*: No!

Miquel s'hi acosta.

Rosa: No em toquis.

Miquel: És que... (*Ella es gira a veure què va a dir; ell calla i diu després.*) No estic bo jo, ho saps?

... de disgustos.

Rosa: De disgustos meus?

Miquel: No, meus, que jo mateix me'ls he dats, que jo te'ls he dat a ne tu. (*Amb gran emoció.*)

Sents? Que jo te'ls he dat a ne tu. (*Ella el deixa fer. Cau asseguda.*) Que jo no sé lo que me passa, i me sento un nus al coll com si hi tingués una cosa que m'ofega! (*Se veu que vol plorar i no pot. Rosa plora.*) Però no ploris, que ja tot ha passat, sents? Que jo només te vull a ne tu. Que tot ha passat. Que ho he vist clar.

Rosa: Tot s'ha acabat entre nosaltres...

Miquel, *amb gran dolor*: No.

Rosa: ... i jo me veig tota sola, quan més necessito companyia!

Miquel: Jo, jo te'n faré sempre, de costat, jo no et deixaré mai més i me cosiré a les teves faldilles, encara que en Grimau me digui que soc un calçasses.

Rosa: Ni me l'anomenis...

Miquel: Jo ja soc un altre, d'ençà d'aquesta matinada, de quan he entrat aquí.

Rosa: Per què d'aquesta matinada? Per què? (*Tement que hagi descobert la malifeta d'en Grimau.*)

Miquel: Perquè t'he trobat molt afligida, i no m'has dit res quan m'has vist. I jo... venia amb el cor negre.

Rosa: Per què te'n vas anar ahir vespre? Per què te'n vas anar...? Que tu no saps lo que he sofert aquesta nit; perquè a mi sí que m'ha caigut la bena dels ulls, i que la duia ben espessa!
(*En Miquel creu que parla sempre referint-se a la Isabel.*)

Miquel: Mira, Rosa, no sé què te ronda pel cap. Perquè jo la vaig deixar tot seguit a la Isabel...

Rosa: No em diguis res més...! (*No volent que n'hi parli, de la Isabel.*)

Miquel: ... que la vaig acompanyar fins al portal. I prou.

Rosa: No, que hi vas pujar.

Miquel: Que no. Que vaig anar a prendre unes cerveses.

Rosa: M'enganyes.

Miquel: Que t'ho digui en Grimau. Que me van veure a Las Jarras.

Rosa: Tot mentida. I mai no m'havies enganyat, Miquel!

Miquel: Mai, ni ara ni mai.

Rosa: I si jo fes com tu?

Miquel: Què?

Rosa: Si un altre home...?

Miquel: Calla!

Rosa: I si jo hagués fet com tu?

Miquel: No ho diguis mai més això.

Rosa: Tu has fet que ho digui.

Miquel: Però no ho penses, eh que no ho penses? (*Rebregant-la en sos braços.*) Eh, que no ho has pensat mai?

Rosa: Mai! Primer que me matessin!

Miquel: Com jo! Cap més dona, sents? Cap més dona, sinó tu, tu, la meva! Ni que tu te morissis primer, cap més dona; cap més dona! Perquè ara ho sé ben bé que te tinc, que ho he après aquesta nit. Recordes les fotos que t'enviava des del desert? Amb el cap pelat i el fusell a la mà. I totes firmades, *Miquel tu novio*.

Rosa: Que feliços érem, aleshores!

Miquel: També ho soms ara! (*Riu amb força.*)

Rosa: Miquel! (*Als braços d'ell.*)

Miquel: Perquè tu ja ho creus que... que jo vaig sortir de seguida d'aquella casa, eh? (*Molt vehement.*)

Rosa: Mira'm als ulls. (*Molt amorosa, però fugint de contestar-li. Dubta si mostrar-li la cadeneta.*)

Miquel: Digue-m'ho que ho creus! Digue-m'ho!

Rosa: Te crec... (*Mentint.*)

Miquel: I si no podem bressar als nostres fillets, ens bressarem, nosaltres mateixos.

Rosa: T'haig de dir una cosa.

Miquel: Jo, jo primer una altra. En Grimau ens fa socis de la botiga.

Rosa: Què dius?

Miquel: Ja m'ho he pensat que no m'entendries. Veuràs, veuràs, que d'ara endavant, a més de lo que et dona, ens compartirem al cap de l'any les ganàncies. (*Riu.*)

Rosa: Doncs ara lo que t'anava a dir. Que aquí no m'hi vull estar més, i que ens n'hem d'entornar al poble.

Miquel: A Camallera?

Rosa: O a Orriols. Però ens n'anem d'aquí.

Miquel, *interrompent-la*: Però que no m'has sentit que tirem per ricatxos? Que en Grimau diu...

Rosa: No m'hi vull estar més aquí dins. Que tu ets massa bo, que ets un tros de pa i el món no és així.

Miquel: M'has promès que me creies...

Rosa: Si no és això, si lo que hi ha és que ens volen perdre a ne tu i a ne mi, i ens volen agafar en la teranyina d'una mala aranya, que ens l'han parada, i es creien que ja ens hi tenien! I a ne mi no m'hi agafaran, Miquel! Mai! (*Gran emoció d'ella. Ell se queda parat.*)

Miquel: Quina aranya? Què és això de l'aranya?

Rosa, *resolta*: T'ho diré quan siguem lluny de Girona.

Miquel: No li podem donar aquest xasco a n'en Grimau. (*Riu ella.*) Després que l'home es desdinera per nosaltres! Que jo no li he demanat, que ha sortit d'ell mateix!

Rosa: Avui, eh?

Miquel: Sí, per aconsolar-te de la pena de... És un gran amic.

Rosa: Avui mateix foto el camp d'aquí. Tu tria si amb mi o sense mi.

Miquel: Ni jo me n'aniré, ni tu: i si ets boja que te tenquin.

Rosa: Boja? Vigila que enraonaré!

Escena VII

Rosa, Miquel i Grimau

Grimau: No ha arribat el bus, encara. Si volen ja vindran cap aquí. Ja saben el camí.

Miquel: No sé què diu aquesta de l'aranya.

Grimau: De l'aranya?

Miquel: Hem fet les paus, saps? Que ho ha vist ella com a tu també t'ho he dit (*encongint-se-li la veu*) que no li he faltat aquesta nit. Que era a Las Jarras. Sí, amb això ja soms com a bons marit i muller altra vegada, i per tota l'eternitat. Eh que sí? (*A Rosa.*)

Rosa: (*No diu res.*)

Grimau: I doncs?

Miquel: Que s'ha entossudit en que hem d'entornar-nos-en al poble.

Grimau: I la botiga? Justament ara que us he proposat, perquè ho mereixeu...

Miquel: Ella, ella s'ho mereix.

Grimau: Ja te n'has enterat ben bé, Rosa, de lo que li he dit a nen Miquel?

Rosa: Sí. I moltes gràcies. (*Irònica.*) Sinó que... Res. (*Fa per anar-se'n.*)

Grimau: Si voleu que us parli clar... trobo molt natural lo que li passa a la Rosa.

Rosa, *irònica*: Ah, sí?

Grimau: I que se'n vulgui anar a fora per no tornar mai més aquí.

Miquel: Tu ho trobes natural?

Grimau: Sí, perquè amb lo que hi ha hagut, ella l'ha perduda, la confiança. Veritat? Digue-ho!

Rosa: Tota l'he perduda. Tota. I per sempre.

Miquel: I tu encara li dones ales, que no sembla sinó que vas contra meu.

Rosa: Sí, que va contra teu. (*Amb vehemència agafant-lo.*)

Grimau: Que jo vaig contra en Miquel? D'on ho has tret? (*Ella va a enraonar.*) Deixa'm dir a mi.

Jo vull que lo que ha passat hagi passat per sempre. (*Fingint.*)

Miquel: Això!

Grimau: Com qui ha fet un mal so, i al despertar-se tot ho troba igual que estava.

Miquel: Això!

Grimau: I aquí no ha passat res.

Miquel: Això!

Grimau, *amb un xic d'ironia*: Va ser mala idea lo del menjar i lo del beure. Acaben com acaben aquestes festes... (*Sense poder dissimular la burla.*)

Rosa, *furiosa*: Te'n rius?

Grimau: Entén-me.

Rosa: I goses burlar-te de mi?! (*Creixent en ella la ira.*)

Grimau: No.

Rosa: T'espedaçaria ell, si volgués. Si ho sabés. Si jo...

Miquel: A què ve això?

Rosa: A que hi ha coses que no s'esborren mai de la vida, ni es perdonen. (*Anant a n'en Grimau.*) Ho sents? No es perdonen.

Miquel, *volent-se imposar*: Rosa!

Rosa: Marxem!

Miquel: Jo d'aquí no me moc.

Rosa: Perquè en Grimau ens dona per viure, veritat? (*A Grimau.*) Perquè ens vols fer rics, eh, que ens vols fer rics? (*Exaltada.*)

Grimau: Calma't, dona, calma't.

Miquel: En Grimau és com de la família!

Rosa, *rient fort*: De la família!?

Grimau: Bé, me'n vaig. (*Per fugir del perill.*)

Miquel: Tu no et mous d'on ets. (*Agafant-lo.*)

Rosa: Fins aquí. Que t'ha pres a la força la dona aquesta nit. (*En Miquel el té encara per la mà, no dant-se prou compte de lo que diu ella.*)

Grimau, *a Miquel*: Deixa'm! (*Volent-se'n anar.*)

Rosa: Que quan ahir vas marxar em va...!

Miquel: Què estàs dient! (*Com a boig, no fent-se'n prou càrrec, però començant la sospita.*)

Grimau: Prou! (*Volent-se'n anar.*)

Miquel, *no deixant-li pas*: No, espera't.

Rosa: Que ell ens l'ha parada, la teranyina, i es creia caçar-m'hi per gelosa.

Miquel, *a Grimau*: Tu em vas omplir el cap amb la Isabel!

Grimau: Perquè et distraguessis de... (*Volent dir del fill.*)

Rosa: Que em va dir que eres amb ella.

Miquel: Tu m'hi vas fer anar!

Grimau: L'innocent!

Rosa: I que ja no hi havia més remei per mi. Que tenir un fill amb ell. Que ningú no ho sabria. I tu m'estimaries.

Miquel: Com? (*Com si hagués rebut un cop al cap que l'hagués atontit.*)

Rosa: I ho va haver de fer a la força! Me'n vaig d'aquí. Entre tots dos m'heu ofès de totes les maneres possibles. Ara ho veig clar. M'heu tret l'alegria que jo tenia. Només per agradar, per satisfer-vos. Per ser bona dona. He viscut per inèrcia. I s'ha acabat. M'heu obligat a ser qui no sé si vull ser. Vull ser botiguera? Vull aquesta roba? Vull aquesta ciutat? Vull ser mare? No ho sé. M'hi heu arrossegat. Vull saber qui soc. I ara no ho sé. I ho necessito. Miquel, potser estiguem casats, però tu ja no ets el meu marit! Prou. Aquí tens la cadeneta de la teva mentida. M'allibero. (*L'hi tira.*) Que tinguis sort. Me'n vaig...a no sé on. Lluny. I ni se t'acudeixi buscar-me.

Sentim cantar:

Una pometa té el pomer
una, una, una, una
Una pometa té el pomer
una, una en caigué.

Surt. Silenci tens.

Miquel: Desgraciat!

Miquel vol ofegar Grimau. Baralla. Aliments de la botiga per terra. Mentre continua la tornada repetidament les vegades que convingui:

Si mireu el vent d'on ve
veureu el pomer com dansa
si mireu el vent d'on ve
veureu com dansa el pomer.

Sembla que en Miquel aconseguirà matar-lo però de cop sentim entre el so de la cançó les veus dels fills d'en Grimau cridant: "Pare, pare! Pare, pare...!" Són veus mentals, reals? Això atura en Miquel. Miquel sortint del seu deliri deixa d'escanyar-lo. Grimau sobreviu.

Miquel: El pare és dels fills!

*Grimau, mig ofegat, veu l'oportunitat i corrents, o com pot, surt a buscar-los.
Miquel desconsolat. Perdut. Sol enmig de la botiga.*

Una veu infantil sola canta:

Cap pometa té el pomer

Soroll estrident de persiana abaixant-se.

FI